

panorama

inforegio

35

Rudens 2010

Reģionālās politikas ieguldījums

vīrībā uz lielāku sociālo iekļaušanu

REDAKTORA SLEJA

Dirk Ahner

PĀRSKATS

Lielāka sociālā iekļaušana – reģionu nākotne

3

4–6

INTERVIJAS

Karima Delli – Fintan Farrell – Paul Bevan

7–9

EIROPAS GADS 2010

Sociālā iekļaušana, cīņa pret nabadzību

10

EIROPAS SOCIĀLAIS FONDS

Pielikt punktu nabadzībai

11

ATSTUMTĪBA UN PILSĒTU ATTĪSTĪBA

Sociālā iekļaušana un kohēzijas politika – pilsētu perspektīva

12–13

IEKĻAUŠANA UN ETNISKĀS MINORITĀTES

Etnisko minoritāšu sociālā iekļaušana – romu minoritāte
Reģionālie fondi, kas palīdz ieceļotājiem veidot uzņēmējdarbību

14–15

JASMINE UN PROGRESS

Jauni ES rīki, lai apmierinātu pieprasījumu pēc mikrokredītiem

16

VESELĪBAS APRŪPE UN IEKĻAUŠANA

Sabiedrībā balstīta aprūpe

17

EIROPAS VALSTĪS

ACCES – ieguldījumi jaunatnē pāri robežām
Datorprasme – logs uz nākotni
Robotu ieleja – gudri palīgi neatkarīgai dzīvei
Romu iekļaušana – kampaņa, kas vērsta uz pārmaiņām
Orientēšanās uz visnelabvēlīgākajiem reģioniem Ungārijā

18–22

AIZ PRIEKŠKARA

Pārmaiņas ERAF – birokrātijas mazināšana, resursu atbrīvošana

23

KAS NOTIEK MŪSU PROJEKTOS

Projekti bez robežām
Konkurētspējīgi veselības aprūpes pakalpojumi – programma *Longlife*

24–25

SADARBĪBAS TĪKLU VEIDOŠANA

Ekonomiskas pārmaiņas reģionos – ilgtspējīgas izaugsmes priekšnoteikums
Reģionu komiteja – forums par atstumtību

26–27

28

DARBA KĀRTĪBA – NODROŠINIET, KA JŪS SADZIRD

Fotoattēli (lappuses):

Vāks: © EK

2., 4., 6., 7., 9., 11., 14.–15., 16., 17., 21., 23., 26.lpp. © EK

13.lpp. © iStockphoto

14.lpp. © Atvērtās sabiedrības institūts (Open Society Institute)

18.lpp. © ACCES

19.lpp. © Olga Posaškova

20.lpp. © Inmotion Intelligence AB

22.lpp. © Levente Huszti (VAA), István Kopcsik (Daudzkultūru pedagoģiskais institūts)

24.lpp. © Longlife – TU Berlin, tek

25.lpp. © Peka Fali (Pekka Fali)

26.lpp. © Reģionu komiteja

Šis žurnāls ir iespiests angļu, franču un vācu valodā uz pārstrādāta papīra.

Tas ir pieejams 21 valodā vietnē http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_lv.htm

Šajā publikācijā paustie viedokļi ir autoru viedokļi un ne vienmēr atspoguļo Eiropas Komisijas nostāju.

Mūsu Eiropas – kā konkurētspējīga spēlētāja pasaules arēnā, kā vietas, kur ir labi dzīvot, strādāt un aiziet pensijā, kā sabiedrības modeļa, ko atdarina pat tik tālu kā Brazīlijā – nākotne ir atkarīga no mūsu spējas sniegt ikvienam iedzīvotājam iespēju būt aktīvam, cienījamam un sevi realizējošam sabiedrības loceklim. 2010. gads ir Eiropas gads cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību, tajā tiek uzsvērta nepieciešamība izveidot ietverošāku Eiropu kā svarīgu elementu ilgstošai ekonomikas izaugsmei, vairāk un labāku darbavietu radīšanai un sociālajai kohēzijai.

Šos mērķus atbalsta rīcība, kas ES kohēzijas politikas ietvaros uzsākta, izmantojot tādus finanšu instrumentus kā Eiropas Reģionālais attīstības fonds (ERAF) un Eiropas Sociālais fonds (ESF). Šie abi finanšu instrumenti sniedz mērķatbalstu dažādām programmām, sākot no programmas transporta infrastruktūras uzlabošanai, kas paver jaunas iespējas mazattīstītiem apgabaliem, beidzot ar mūžizglītības veicināšanu. Panorama iepazīstina ar sešiem projektiem Eiropas valstīs, kas parāda, cik ļoti ERAF līdzekļi palīdz mūsu sabiedrības neaizsargātākajai daļai novērst risku tikt atstumtai.

Kāda ir kohēzijas politikas loma nabadzības un atstumtības mazināšanā? Kas ir darīts, lai ieviestu dzīvību mūsu pilsētu depresijas un bezdarba pārņemtajos rajonos? Cik lielā mērā esošie noteikumi ļauj Eiropai mainīt savu veidolu? Mēs šos jautājumus aplūkojam un intervējam arī trīs galvenās figūras sociālās iekļaušanas jomā un uzzinām, ko viņi uzskata par prioritātēm.

“Eiropa 2020” ir stratēģiska vīzija attiecībā uz 21. gadsimta Eiropu. Tā parāda, kā ES var izkļūt no ekonomiskās krīzes stiprāka un kā tajā var izveidot gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu ekonomiku, nodrošinot augsta līmeņa nodarbinātību, ražīgumu un sociālo kohēziju.

Kohēzijas politikai, ko tāpat kā līdz šim īsteno vietās, kur dzīvo cilvēki, ir galvenā loma 2020. gada stratēģijas mērķu sasniegšanā, nodrošinot, lai tie, kam draud atstumtība, netiktu pamesti ceļa malā. Tieši reģionos pirmo reizi būs sajūtams ieguvums no pilnībā aktīvas sabiedrības.

Dirks Āners

(Dirk Ahner), Eiropas Komisijas Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta ģenerāldirektors

LIELĀKA SOCIĀLĀ IEKĻĀUŠANA – REĢIONU NĀKOTNE

ES ir noteikusi, ka 2010. gads ir gads cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību. Šajā Panorama izdevumā aplūkojam šo jautājumu un pētām, kā reģionālās politikas finansētie pasākumi palīdz sasniegt ES mērķus par iekļaujošu un produktīvu sabiedrību.

Kāds ir šī gada uzdevums?

Viens no šī gada galvenajiem mērķiem ir atjaunot ES saistības attiecībā uz nabadzības un sociālās atstumtības apkarošanu. Saskaņoties ar problēmām – no kurām klimata pārmaiņas un ES demogrāfiskā situācija ir tikai divas – un neseno ekonomikas krīzi, kas turpinās joprojām, ir skaidrs, ka Eiropa nevar atļauties sabiedrību, kura atstāj novārtā spējīgus un darboties gribošus cilvēkus.

Gads ir kā pamudinājuma signāls mēģināt lauzt stereotipus un ļaut sadzirdēt tos, kas dzīvo atstumtībā un nabadzībā. Piemērojot ES partnerības un solidaritātes principus, 2010. gadā nepārprotami uzsākta nabadzības iemeslu novēršana, lai dotu iespēju ikvienam būt pilnvērtīgam un aktīvam sabiedrības loceklim. Turklāt tiks veikts viss, lai labāk saskaņotu jau esošās programmas un pasākumus cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību.

Nabadzības samazināšana – galvenais faktors cīņā pret atstumtību

Valstī reģionālās attīstības līmenis būtiski ietekmē nabadzību. Jaunākās aplēses par nabadzības riskam pakļauto cilvēku ienākumu rādītājiem parāda, ka kohēzijas politikas finansējums ir koncentrējies tajās valstīs un reģionos, kur relatīvā nabadzība ir lielāka. Līdzekļi tiek izmantoti mērķtiecīgi.

Nabadzības samazināšana nav kohēzijas politikas galvenais mērķis, mērķis nav arī mainīt valstu labklājības stāvokli, bet gan finansēt projektus, kas paātrina attīstību, veicina vienlīdzīgas iespējas, uzlabo dzīves kvalitāti un palielina darbavietu atrašanas iespējas. Tas viss samazina nabadzības riska rādītājus.

Kā reģionālā politika veicina ES mērķu sasniegšanu?

Eiropas Savienības (ES) reģionālās politikas nolūks ir pārvarēt būtiskās ekonomiskās un sociālās atšķirības starp reģioniem, lai veicinātu harmonisku, līdzsvarotu un ilgtspējīgu Eiropas Kopienas attīstību. EK Līguma 158. pantā teikts, ka Kopiena "tiecas mazināt būtiskas dažādu reģionu attīstības līmeņa atšķirības un mazāk attīstīto reģionu vai salu, tostarp lauku apvidu, atpalicību."

Tie ir grūti sasniedzami mērķi, ņemot vērā ES reģionu lielo neviendabīgumu izmēru un ģeogrāfiskā novietojuma, ieņēmumu līmeņa un politiskā nozīmīguma ziņā. Turklāt ES paplašināšana ienesa būtiskas izmaiņas – atšķirības starp pašreizējo 27 ES dalībvalstu reģioniem tagad ir divreiz lielākas, nekā tās bija 15 ES dalībvalstīs pirms 2004. gada.

KAM RISKS IR VISLIELĀKAIS?

Vislielākais risks piedzīvot nabadzību ir vecākiem cilvēkiem, lielām ģimenēm un ģimenēm, kurās ir tikai viens vecāks, bērniem un jauniešiem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un cilvēkiem, kas pieder pie etniskajām minoritātēm, tostarp Eiropas 10 līdz 12 miljonu lielajai spēcīgajai romu kopienai. Visās šajās iedzīvotāju grupās nabadzības riskam vairāk ir pakļautas sievietes nekā vīrieši.

Kohēzijas politikas tagadējā prakse, kad asignējumi ir atkarīgi no IKP uz vienu iedzīvotāju, nodrošina lielāku finansējumu reģioniem, kuros ir lielāks skaits tādu iedzīvotāju, kas dzīvo absolūtā nabadzībā.

Dažām valstīm, šķiet, klājas ļoti labi, bet tomēr tajās ir rajoni, kuros cilvēkiem pastāv augsts risks piedzīvot nabadzību. Mazāk attīstītajās valstīs nabadzības līmenis parasti ir zemāks galvaspilsētas reģionā. Citās valstīs galvaspilsētas reģionā bieži ir novērojama lielāka nabadzība, jo pārtikušās ģimenes ir pārcēlušās uz dzīvi citur.

Mazāk attīstītās kohēzijas valstīs saņem lielāko daļu no kohēzijas politikas līdzekļiem, tajās acīmredzami ir daudz lielāka daļa materiāli nenodrošinātu cilvēku (absolūtā nabadzības pakāpe, kas norāda, ka cilvēkiem trūkst trīs vai vairākas no deviņām pamatērtībām).

Kohēzijas politika attiecas arī uz rajoniem, kur koncentrēta relatīva nabadzība, attīstītāku valstu konverģences reģionos. Lielāks atbalsts tādiem reģioniem kā Velsai Apvienotajā Karalistē, Valonijas daļai Beļģijā, Dienviditālijai un Dienvidspānijai parāda, ka daļa līdzekļu ir paredzēta, lai palīdzētu šiem reģioniem cīnīties pret nabadzību.

Reģionālās konkurētspējas un nodarbinātības mērķis ļauj risināt šo problēmu no cita viedokļa, ņemot vērā iepriekšminētos vidējos bezdarba un zemā izglītības līmeņa rādītājus, kas ir cieši savstarpēji saistīti gan ar relatīvo, gan absolūto nabadzību.

ERAF un ESF kopīgais papildu ieguldījums

Ir svarīgi ieguldīt līdzekļus sociālajā un ekonomikas infrastruktūrā, kas nepieciešama, lai ļautu cilvēkiem, kuri dzīvo nelabvēlīgās kopienās, izmantot apmācības un nodarbinātības iespējas kaut kur citur. Ar ERAF finansējumu var veikt pamatieguldījumus šajā jomā, atbalstot pasākumus, kas ļauj cilvēkiem piekļūt šādām iespējām.

Atbalsts uzņēmumiem galvenokārt tiek novirzīts maziem un vidējiem uzņēmumiem un uzņēmējdarbības uzsākšanai.

“Mums ir pārliecinoši pierādījumi, ka Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) atbalsts ir palīdzējis vairāk līdzekļu ieguldīt uzņēmumos un palielināt pētniecības un attīstības pasākumu apjomu. Piemēram, Tīringenē, Austrumvācijā pētniecības un attīstības investīcijas uz vienu nodarbināto bija gandrīz divarpus reizes lielākas atbalstāmajos uzņēmumos. Tas norāda uz acīmredzamo līdzsvarošanas efektu,” skaidro Dirks Āners (Dirk Ahner), Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta ģenerāldirektors.

Ar ERAF investīciju palīdzību tiek radītas labākas darbavietas un nodrošināta labāka piekļuve apmācībām, atbalstot:

- vietēja mēroga darbā iekārtošanās struktūras, kuru mērķis ir radīt darba iespējas nelabvēlīgos apstākļos dzīvojošiem cilvēkiem;
- vietēja mēroga kvalifikācijas celšanas/mācību un e-prasmju iegūšanas centru remontu un izveidi;
- drošu transporta tīklu izveidi, lai savienotu tos apgabalus, kuros ir vajadzības ar tiem apgabaliem, kuros ir iespējas;
- investīcijas, lai vietējā mērogā kopienās nodrošinātu labāku piekļuvi IKT aprīkojumam.

Eiropas Sociālā fonda (ESF) finansējums atbalsta cilvēku no nelabvēlīgas vides un cilvēku ar īpašām vajadzībām ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū. Pasākumi, lai to panāktu, ir šādi:

- konsultāciju sniegšana un apmācība, kas ir piemērota cilvēku no nelabvēlīgas vides un cilvēku ar īpašām vajadzībām specifiskajām vajadzībām;

Laikposmā no 2007. gada līdz 2013. gadam €347 miljardi jeb 35,7 % no Kopienas budžeta ar kohēzijas politikas instrumentu palīdzību tiks ieguldīti, lai atbalstītu reģionālos izaugsmes veicināšanas pasākumus un radītu jaunas darbavietas. Tā kohēzijas politika palīdz cilvēkiem izkļūt no nabadzības.

- sagatavošana integrācijai un iekļaušanai darba tirgū un darbavietu radīšana cilvēkiem no nelabvēlīgas vides un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām sociālās ekonomikas sektorā;
- atbalsta sniegšana uzņēmējdarbībai cilvēkiem no nelabvēlīgas vides un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām;
- informatīvu kampaņu organizēšana, lai cīnītos pret diskrimināciju, mainītu attieksmi un veicinātu dažādību darba vietā.

ERAF piemērojas situācijai

Taču runa nav tikai par darbavietām. 2010. gada maijā tika grozīti noteikumi par ERAF, lai ierobežotu nabadzīgos apstākļos dzīvojošu atstumto kopienu segregāciju. Izmaiņas noteikumos tika izdarītas nolūkā palielināt ekonomikas un sociālo kohēziju. Atbilstības apjoms tagad attiecas arī uz valsts iestādēm vai bezpeļņas uzņēmumiem piederošo ēku renovāciju un pielietojuma maiņu, tādējādi nodrošinot lētu dzīvojamo platību ģimenēm ar zemiem ienākumiem vai cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Ierobežota apjoma līdzdalība esošo dzīvojamo platību aizvietošanā ar jaunuzceltām dzīvojamām platībām arī uzskatāma par atbilstīgiem izdevumiem.

Un kāds ir rezultāts?

ERAF un Kohēzijas fonds ir nopietni koncentrējušies uz ekonomikas attīstības veicināšanu dalībvalstu reģionos. Viens no svarīgākajiem veidiem, kā cīnīties ar sociālo atstumtību, ir ekonomiskās aktivitātes veicināšana, kā rezultātā radīsies vairāk un kvalitatīvākas darbavietas.

Jaunākie novērtējumi uzrāda fondu panākumus, veicinot izaugsmi un darbavietu radīšanu. Izmantojot divus dažādus makroekonomikas modeļus, var secināt, ka laikposmā no 2000. gada līdz 2008. gadam fondiem ir bijusi būtiska ietekme uz ekonomikas izaugsmi, jo īpaši konverģences reģionos. Dalībvalstis ziņo par aptuveni 1 miliona darbavietu radīšanu, pateicoties uzņēmumiem sniegtajam atbalstam laikposmā no 2000. gada līdz 2006. gadam.

Nozīmīga ERAF līdzekļu daļa ir piešķirta arī sociālajai, teritoriālajai un vides kohēzijai. Atbalstītie projekti ietver dažāda veida sociālās infrastruktūras uzlabošanu un izveidi, kā arī lauku ciematu, iekšpilsētu, vecu rūpniecisku teritoriju un vēstures pieminekļu uzkopšanu un renovāciju.

“Jaunākās aplēses parāda, ka kohēzijas finansējums tiek izmantots mērķtiecīgi”

Šāda veida projektiem, tostarp tādiem, kuru mērķis bija uzlabot tūrisma objektus, tika iztērēta gandrīz trešdaļa no visiem ERAF piešķirtajiem līdzekļiem 1. mērķa reģioniem un 36 % no kopējās summas 2. mērķa reģioniem laikposmā no 2000. gada līdz 2006. gadam, kā arī piešķirti līdzīgi līdzekļi pašreizējā 2007.-2013. gada laikposmā.

Novērtējumos par 2000.-2006. gadu secināts, ka vides infrastruktūras projekti ir guvuši taustāmus rezultātus. Piemēram, ievērojamam skaitam mājsaimniecību trūcīgos reģionos visā ES tika pievienota tīra dzeramā ūdens piegāde vai maģistrālā kanalizācija (14 miljoni cilvēku saņēma labāku ūdens piegādi; vēl 20 miljoni cilvēku guva labumu no notekūdeņu attīrīšanas projektiem).

Kāds ir rezultāts? Pilsētas un ciemati visā Eiropā, tostarp tādi, kas bija panīkuši, postindustriāli apgabali un depresijas pārņemtas starppilsētas tagad ir pievilcīgākas vietas, kur dzīvot, kuras apmeklēt un kur strādāt.

Lai gan nav apstiprināti rādītāji vai dati, kas izmantojami šādu rezultātu izmērīšanai, novērtējumos tika secināts, ka šie projekti nešaubīgi ir uzlabojuši dzīves standartus un kvalitāti, kā arī teritoriālo līdzsvaru, iedrošinot vairāk cilvēku apmesties uz dzīvi minētajās vietās un izvietot tajās vairāk uzņēmumu.

PROGRESĪVĀ TEHNOLOĢIJA SASNIEDZ FRANCIJAS LAUKUS

Lai gan Overņas reģions atrodas laukos un ir izolēts, tomēr tas ir pirmais reģions Francijā, kas, pateicoties ERAF, nodrošinājis ātrgaitas interneta pieslēgumu visiem saviem iedzīvotājiem, lai sasniegtu nosprausto mērķi attiecībā uz reģiona konkurētspējas un nodarbinātības attīstību. Šis projekts, kas saņēmis "RegioStars 2010" balvu, ir apsveicama attīstība reģionam, kurā nupat ir piedzīvots jaunu cilvēku pieplūdums, kas pārceļas uz šo apgabalu un dibina te savus uzņēmumus.

Sesila Hesse (*Cecile Hesse*) un Gaels Romjērs (*Gael Romier*) ir divi jauni fotogrāfi, kas apmetušies uz dzīvi Overņā. Tolaik, kad viņi te bija tikko ieradušies, vienas fotogrāfijas nosūtīšana klientam varēja aizņemt pat 20 minūtes. Ar jauno ātrgaitas platjoslas pieslēgumu šo darbību var veikt momentā. "Tas mums deva iespēju attīstīt uzņēmējdarbību un, galvenais, palikt šai reģionā", skaidro Hesse.

Kopš 2009. gada reģions ir atjaunots, veicot visa veida steidzamus darbus, piemēram, Mazajās pilsētas sākumskolā, kur skolēni ir izveidojuši paši savu skolas tīmekļa vietni. Skolas direktors Etjēns Anketils (*Etienne Anquetil*) nešaubās, ka gan skolēniem, gan vecākiem ir prieks redzēt, ka viņu skola beidzot ir iekļāvusies mūsdienu sabiedrībā.

Tulītēja, vispārēja piekļuve internetam ir mainījusi dzīvi visās jomās – tā labvēlīgi ietekmēja veselības aizsardzības, ekonomikas, izglītības un tūrisma nozari.

Platjoslas interneta pieslēgums Overņā, no 2006. gada līdz 2009. gadam

Kopējais budžets: €38 500 000

ERAF: 26 %

Renē Sušons (*René Souchon*) (pa labi), Overņas reģiona padomes priekšsēdētājs, saņem "RegioStars" balvu no komisāra Hāna (*Hahn*)

KARIMA DELLI

Eiropas Parlamenta locekle

Karima Delli ir Zaļo un Eiropas Brīvās apvienības locekle, Reģionālās attīstības komitejas locekle, Intergrupas URBAN viceprezidente un kolektīva "Jeudi Noir" aktiviste.

Kādas ir jūsu cerības par to, kas tiks panākts Eiropas gadā cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību?

ES neatrisinās nabadzības un sociālās atstumtības problēmas viena gada laikā. Taču pēc Lisabonas stratēģijas neveiksmes šī gada mērķis ir padarīt saredzamus šos 84 miljonus cilvēku, kas ir krīzes upurī, nabadzīgi strādājošie, un tos, kuri strādā ikdienā, lai palīdzētu atstumtiem un nelabvēlīgos apstākļos dzīvojošiem cilvēkiem dzīvot cilvēka cienīgu dzīvi. Es ceru, ka pēc šī gada mēs spēsim risināt nabadzības problēmu, pārliecinot Eiropas Komisiju sagatavot priekšlikumu pamatdirektīvām par minimālajiem ienākumiem un par cīņu pret diskrimināciju, lai atbalstītu vispārēju piekļuvi pakalpojumiem un panāktu, ka visās dalībvalstīs tiek atzītas tiesības uz mājokli.

Kā jūs redzat savu lomu cīņā pret nabadzību un sociālo atstumtību?

Es domāju, ka mūsu kā Eiropas Parlamenta locekļu uzdevums ir nodrošināt, lai tiktu sadzirdēti tie, kas piedzīvo nabadzību, un visas tās organizācijas, kuras strādā pie nabadzības apkarošanas un ir tās, kas ikdienā risina problēmas. Kā es vienmēr saku, mums nav jārada politika cilvēkiem, bet kopā ar viņiem. Šim Eiropas gadam būtu jādod mums iespēja apvienot labākās prakses cīņā pret nabadzību un sociālo atstumtību un jāparāda, ka visneaizsargātākajiem cilvēkiem ir cerība. Turklāt kā ekoloģijas speciāliste es domāju, ka mums ir jāzvana trauksmes zvani ne tikai par sociālo nevienlīdzību, bet arī par netaisnību vides jomā. Pēc Kopenhāgenas sarunu izgāšanās tie, kas maksās par klimata pārmaiņām, ir nabadzīgākie cilvēki, kam ir vissliktākie mājokļi un kas ir ietilpst riska grupās.

Kā nesenās izmaiņas ERAF regulā attiecībā uz mājokļiem nelabvēlīgos apstākļos dzīvojošām kopienām un ēku energoefektivitātes uzlabošana veicinās cīņu pret nabadzību un sociālo atstumtību?

Šī jaunā regula ir labākais piemērs tam, ko es teicu par saikni starp cīņu pret klimata pārmaiņām un sociālo atstumtību. Tā uzrāda lielu progresu visneaizsargātāko iedzīvotāju kopienu dzīves apstākļu uzlabošanā, tiktāl, cik tā attiecas uz tiesību piešķiršanu ERAF projektu ietvaros veikt mājokļu atjaunošanu un būvniecību un apkarot enerģētisko nabadzību visās dalībvalstīs. Šo priekšlikumu ilgi gaidīja visi tie, kas piedalījās kampaņā par tiesībām integrēt nelabvēlīgos apstākļos dzīvojošas kopienas, jo īpaši romus.

Taču mēs nedrīkstam apstāties pie tā, ko mēs tik labi darām. Mēs būsim ļoti modri attiecībā uz šo līdzekļu reālo izlietošanu, jo rezultātā nedrīkst notikt nelabvēlīgos apstākļos dzīvojošo kopienu aizvākšana no pilsētu centriem, veicot spekulācijas ar nekustamo īpašumu, strauji pieaugot īres tirgum un īres maksām.

Tagad mums ir jāpārliecinās, ka visas ieinteresētās personas, tostarp vietējās varas iestādes, valstu investīciju bankas un tādi Eiropas tīkli kā Pilsētu mēru pakts, būs iesaistītas pilsētu reģenerācijas projektos tā, lai ikviena neaizsargātā iedzīvotāju kopiena patiešām saņemtu pietiekamus līdzekļus un varētu atļauties cilvēka cienīgu dzīvi ilgā laika periodā.

“ liels progress visneaizsargātāko iedzīvotāju kopienu dzīves apstākļu uzlabošanā ”

Atstumtība jūtama ne tikai pilsētās

FINTANS FARELS (FINTAN FARRELL)

EAPN (Eiropas sadarbības tīkls nabadzības mazināšanai) direktors

Fintans Farels tika iecelts par Eiropas sadarbības tīkla nabadzības mazināšanai (EAPN) direktoru 2002. gadā. Iepriekš viņš bija bijis Tīkla prezidents no 1996. gada līdz 2000. gadam. Viņš ir bijis arī Sociālās platformas prezidents un ES Pilsoniskās sabiedrības kontaktu grupas vadītājs.

Kādas ir jūsu cerības par to, kas tiks panākts Eiropas gadā cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību?

Cerams, ka šis gads var mudināt cilvēkus uz pārdomām par to, kāda veida sabiedrību mēs vēlamies izveidot, un izplatīt vēstījumu, ka vienlīdzīgi sabiedrības slāņi ir izdevīgāki ikvienam. Gads ir pienācis krīzes laikā. Izskatās tā, it kā nabadzīgie cilvēki tiktu lūgti segt tā izmaksas.

Nabadzība un sociālā atstumtība ir skaidri jāmin kā lielākās problēmas, kas jānovērš stratēģijas "Eiropa 2020" ietvaros. Mums jācinās arī pret nabadzības cēloņiem un, to darot, jāsaprot, ka nevienlīdzības turīguma ziņā samazināšana, izmantojot iedarbīgus pārdales mehānismus, ir priekšnoteikums, lai radītu labāku un godīgāku ES.

Šajā gadā būtu arī jācenšas izmantot jau esošo sistēmu vietējā un valstu līmenī, valsts iestādēm konsekventāk iesaistoties to NVO, kuras nodarbojas ar nabadzības mazināšanu, darbā un sniedzot tām atbalstu.

Kā jūs redzat savu lomu cīņā pret nabadzību un sociālo atstumtību?

EAPN mērķis ir aizstāvēt ar nabadzību saskārušos cilvēku intereses, izmantojot attiecīgās ES politikas un programmas. Tīkls pārrauga, kā notiek cīņa pret nabadzību un sociālo atstumtību, īstenojot stratēģiju "Eiropa 2020" un "Platforma pret nabadzību". Tas arī novērtēs, kā nodarbinātības politikas veicina iekļaujošu darba tirgu izveidi un kā tiek izmantoti strukturālie fondi, lai izstrādātu iekļaušanas darba programmu. Lai to sasniegtu, mēs dodam iespējas NVO dalīties pieredzē par to, kā šīs politikas un programmas tiek izstrādātas uz vietas, un piedāvāt jaunas iespējas ES darbībai. Ar nabadzību saskārušos cilvēku tieša līdzdalība ir svarīgākais faktors EAPN pašreiz veiktajā darbā.

Kā kohēzijas politika var palīdzēt stratēģijas "Eiropa 2020" mērķa sasniegšanā – līdz 2020. gadam izvest 20 miljonus cilvēku no nabadzības?

Lai sasniegtu mērķi – līdz 2020. gadam izvest 20 miljonus cilvēku no nabadzības, kā pārnozaru rīks sociālās iekļaušanas nodrošināšanai būtu jāizmanto kohēzijas politika. Daudz novatoriskāk un papildus būtu jāizmanto ERAF un ESF, lai patiešām nodrošinātu visneaizsargātāko iedzīvotāju grupu vajadzības un lai tie būtu pieejami sabiedriskajām NVO. Turklāt EAPN gribētu redzēt pārslēgšanos no pašreizējās izaugsmes un darba modeļiem uz tādu modeli, kas dotu labumu neaizsargātajiem cilvēkiem, nodrošinot aktīvu iekļaušanu, sociālas novitātes, jaunus sociālos pakalpojumus, zaļās darbavietas un tehnoloģijas, kas pieejamas tiem, kuri atrodas vistālāk no darba tirgus.

Lai gan strukturālie fondi jo īpaši pievērs uzmanību stratēģijai "Eiropa 2020", ir jāmobilizē visi ES finanšu instrumenti, lai veicinātu stratēģijā nospraustā mērķa – nabadzības samazināšana – sasniegšanu. Ar konkrēta ES finanšu instrumenta palīdzību ir jāsāk īstenot trīs galvenos mērķus – jānodrošina piekļuve tiesībām, proti, reāla piekļuve kvalitatīviem vispārējās nozīmes pakalpojumiem; sociālā iekļaušana, proti, vērsta uz integrētu aktīvo iekļaušanu un galveno dalībnieku līdzdalība.

UZZINIET VAIRĀK

<http://www.eapn.eu/index.php?lang=en>

“kā pārnozaru rīks sociālās iekļaušanas nodrošināšanai būtu jāizmanto kohēzijas politika”

Trīs pilsētu iniciatīvas (*Three Towns Initiative*) ietvaros atdzimst Jorkšīras un Hambersaidas pilsētu rajoni Apvienotajā Karalistē

POLS BĪVANS (PAUL BEVAN)

EUROCITIES ģenerālsekretārs

EUROCITIES ir Eiropas lielāko pilsētu tīkls. To izveidoja 1986. gadā, un asociācijas 140 biedri pārvalda 25 % no visiem ES iedzīvotājiem. Pols Bivans kļuva par ģenerālsekretāru 2000. gada novembrī pēc tam, kad bija beidzis savu vadītāja karjeru Apvienotās Karalistes un reģiona valdībā.

Kādas ir jūsu cerības par to, kas tiks panākts Eiropas gadā cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību?

Šim Eiropas gadam ir jāpalīdz apzināties, ka cīņa pret nabadzību nav tikai altruisms. Eiropas iedzīvotāji ir mūsu ekonomikas lielākā vērtība – mūsu cilvēkkapitāls. Stratēģija "Eiropa 2020" atzīst, ka mēs nevaram konkurēt pasaules ekonomikā, ja pilnībā neizmantojam šo potenciālu. Līdzekļu ieguldījums prasmju attīstībā, kvalitatīvu darbavietau izveidē un sociālajā iekļaušanā sniedz acīmredzamu atdevi ekonomikā, kā arī tiešā veidā uzlabo mūsu iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Kā jūs redzat savu lomu cīņā pret nabadzību un sociālo atstumtību?

Nabadzība un atstumtība galvenokārt ir problēma pilsētās. Pat Eiropas vispārtikušākajās pilsētās ir augsts materiālās nenodrošinātības līmenis, kas bieži vien koncentrējas konkrētos rajonos. Šī iemesla dēļ EUROCITIES tīkls ir koncentrējis savu 2010. gada kampaņu uz to, lai celtu informētības līmeni par nabadzības apjomiem pilsētās.

Pilsētu valdības ir izdevīgās pozīcijās, lai risinātu šīs problēmas, izmantojot vairāklīmeņu pieeju. Izglītība un apmācība, palīdzība darba meklēšanā, konsultācijas uzņēmējdarbībā, labāku mājokļu nodrošināšana, labāks atbalsts veselības aprūpei, sociālajā sfērā un ģimenēm, sabiedriskais transports, labāku vides apstākļu veidošana, pilsoniskā līdzdalība – tas viss ir organizējams kompleksi, lai panāktu reālas, ilgtspējīgas pārmaiņas šādos nelabvēlīgos rajonos. Šāds secinājums noteikti izriet no projekta "Pilsētas pret nabadzību un atstumšanu" pasākumiem, kurus EUROCITIES organizē visā Eiropā.

Taču praksē nabadzība un atstumtība, iespējams, ir vissarežģītākās problēmas ikvienam pilsētas mēram. Iedzīvotāju, NVO un uzņēmumu motivēšana, dažādu aģentūru darba koordinēšana un dažādu darbošanās veidu meklēšana – tam visam vajadzīga augstākā līmeņa politiskā vadība. Arī tas prasa līdzekļus. EUROCITIES ne tikai veicina pieredzes apmaiņu starp dalībpiilsētām; mēs arī sniedzam pamatojumu lielākām pilnvarām pilsētu valdībām, lai risinātu šīs komplikētās problēmas.

Kā Eiropas pilsētas var izmantot kohēzijas politiku, lai vērstos pret nabadzību un sociālo atstumtību?

ES kohēzijas politikas loma, palīdzot pilsētām atrast jaunus veidus, kā risināt šīs problēmas, ir bijusi ļoti nozīmīga. Pilsētu valdības spēja pierādīt, ka šī kompleksā pieeja ir galvenais faktors, lai gūtu ilgstošus panākumus. Tā kā ekonomiskā krīze turpinās, problēmas, ar kādām saskaras mūsu pilsētas, ir lielākas nekā jebkad.

Trīs ceturtdaļas Eiropas iedzīvotāju dzīvo pilsētās, un 85 % no ES IKP tiek radīts pilsētās, tāpēc izredzes uz ilgtspējīgu Eiropas atveseļošanos bez plaukstošām pilsētām nav iedomājamas. Neatkarīgi no tā, vai mēs dzīvojam lielā pilsētā, visu mūsu interesēs ir tas, lai Eiropas pilsētas turpinātu piesaistīt investīcijas un radītu novatoriskus risinājumus un labklājību. Kohēzijas politikai ir iespēja spēlēt galveno lomu stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanā, atbalstot nepārtrauktu pilsētu atdzimšanu un sociālo kohēziju visā Savienībā.

UZZINIET VAIRĀK:

<http://www.eurocities.eu/main.php>

Līdzekļu ieguldījums prasmju attīstībā, kvalitatīvu darbavietau izveidē un sociālajā iekļaušanā sniedz acīmredzamu atdevi ekonomikā

“Līdzekļu ieguldījums prasmju attīstībā, kvalitatīvu darbavietau izveidē un sociālajā iekļaušanā sniedz acīmredzamu atdevi ekonomikā”

SOCIĀLĀ IEKĻĀUŠANA – CĪŅA PRET NABADZĪBU

Visjaunākās sociālās krīzes apstākļos Eiropas vēsturē Eiropas gads 2010 ir iespēja dot impulsu, veidot jaunas partnerattiecības un rīkoties. Nabadzības pastāvēšana vienā no pasaules bagātākajiem reģioniem ir ļoti nopietna problēma. Neskatoties uz to, ka pēdējo desmitgažu laikā ir paaugstinājušies vispārējie dzīves standarti, gandrīz 84 miljoni eiropiešu – 17 % no visiem ES iedzīvotājiem – šobrīd dzīvo zem nabadzības sliekšņa.

Jāizmanto visas iespējas

Šīs problēmas risināšanai ir nepieciešama visaptveroša pieeja, tostarp strukturālu un individuālu faktoru novērtēšana, ļoti daudzveidīgu rīku izmantošana un reģionāla mēroga un valsts mēroga rīcībaspēku mobilizēšana. Šāda, daudzdimensiju pieeja bija ES rīcības pamatā. Gadu gaitā no virknes politiku un programmu ir izveidojusies "Sociālā Eiropa", kas atbalsta darbavietu un labāku darba apstākļu izveidošanu, veicina izglītību un sociālo un teritoriālo kohēziju un apkaro diskrimināciju.

ES nav bezdarbībā gaidījusi 2010. gadu, lai uzsāktu cīņu pret nabadzības problēmu. 2000. gadā dalībvalstis sāka novatorisku, kopēju sociālās iekļaušanas stratēģiju, kuru īstenojot, tās definēja valstu plānus un kopējos mērķus un mācījās viena no otras, kā risināt tādas sasāpējušas problēmas kā bērnu nabadzība, minimāli ienākumi un pajumtes trūkums.

Jauns stimuls, lai uzvarētu šo cīņu

Vēl vairāk ir jāizdara: Eiropas gada 2010 mērķis ir nostiprināt esošos rīkus un radīt impulsu rīcībai visā Eiropā. Kampanjas pamatā ir četri starpdisciplīnu mērķi:

- Paaugstināt informētību, veicinot labāku izpratni par reālo nabadzību šodienas ES, laužot stereotipus un norādot veidus, kā apkarot nabadzību.
- Izplatīt vēstījumu, ka nabadzība ir jāapkaro kopēju interešu labad un ar kopēju atbildību, un sekmējot valsts un privāto dalībnieku saistību izpildi.
- Aicināt cilvēkus uz aktīvu rīcību un radīt jaunus stimulus no vietējā līdz Eiropas mērogam.
- Atbalstīt cilvēku, kas saskārušies ar nabadzību, aktīvu līdzdalību un labāku izpratni par viņu tiesībām dzīvot cilvēka cienīgu dzīvi.

Pavisam 29 valstis piedalās un sadarbibā ar ieinteresētajām personām (NVO, sociālajiem partneriem, fondiem, reģionālām un vietējām varas iestādēm) ir izstrādājušas valstu programmas.

Visā Eiropā gaidāmas vairāk nekā 1000 iniciatīvu, sākot no konferencēm, solidaritātes ķēžu veidošanas un debatēm skolās, līdz apmācību programmām plašsaziņas līdzekļos, interaktīvām spēlēm un jaunu politikas sistēmu testiem.

Eiropas kampanju koordinē Eiropas Komisija, un tās pamatā ir informācijas rīki (tīmekļa vietne, videomateriāli...) un galvenās aktivitātes: mākslas iniciatīva (kas apvieno mākslas studentus, NVO un nabadzīgos cilvēkus Eiropā), žurnālistu sacensības audiovizuālajos plašsaziņas līdzekļos un rakstītajā presē un "uzmanības koncentrēšanas nedēļa" oktobra vidū ar semināriem un forumiem. Noslēdzošo konferenci decembrī organizēs Beļģijas prezidentūra.

Milzumu citu aktivitāšu plāno NVO un citas šajā kampanjā cieši iesaistītās ieinteresētās personas, kā arī citas Eiropas iestādes un organizācijas: Eiropas gads 2010 ir kopīgs projekts, kurā visiem ieinteresētajiem dalībniekiem ir ko darīt.

Taču Eiropas gada 2010 panākumu mērķa būs arī tā spēja ietekmēt politikas darba kārtību dalībvalstīs un ES līmenī. 2010. gada jūnijā Eiropadome vienojās par mērķi stratēģijas "Eiropa 2020" ietvaros novērst 20 miljoniem cilvēku nabadzības un atstumtības risku. Tādējādi, lai spertu šo svarīgo soli, būs vajadzīga ilglaiīga, ilgtspējīga rīcība visos līmeņos.

UZZINIET VAIRĀK:

<http://www.2010againstopoverty.eu/?langid=lv>

PIELIKT PUNKTU NABADZĪBAI

Eiropas Sociālais fonds iegulda līdzekļus, lai palīdzētu cilvēkiem iekārtoties darbā un izkļūst no nabadzības. Savas desmitgadu ekonomikas stratēģijas ietvaros ES koncentrēsies uz nabadzības samazināšanu un labākas dzīves iespēju nodrošināšanu cilvēkiem.

Lai gan valstu valdības kopīgiem spēkiem veic dažādus pasākumus, piemēram, ievieš minimālo ienākumu nodrošināšanas plānus, nabadzība un sociālā atstumtība ir Eiropas līmeņa problēmas. To risināšana ir būtiska daļa no ES saistībām izveidot pārtikušu un iekļaujošu sabiedrību, kur katram cilvēkam ir dotas tiesības dzīvot cilvēka cienīgu dzīvi un aktīvi piedalīties sabiedrības procesos.

Izredzes uz labāku dzīvi

ES desmitgadu ekonomikas stratēģijā "Eiropa 2020" nabadzības samazināšana ir prioritāšu saraksta galvgalī. Spēcīgs ierocis šajā cīņā ir Eiropas Sociālais fonds (ESF), kura mērķis ir radīt ilgstošu, pozitīvu ietekmi uz katra cilvēka dzīves izredzēm.

Tieši šī plāna ietvaros 3500 bez darba esošiem romu tautības iedzīvotājiem Trebišovā, Slovākijā tika pasniegta palīdzīga roka. Īstenojot ESF atbalstītu projektu, romu tautības strādnieki tiek nodarbināti vietējās skolas renovācijā, kurā uzņems vairāk nekā 600 romu tautības skolēnu. Šis piemērs ir viens no daudziem, kā ESF palīdz ES valstīm atjaunot savu iedzīvotāju neatkarību un cieņu.

Cīņa pret nabadzību un sociālo atstumtību

Eiropas gadā cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību notiek pasākumi, lai paaugstinātu izpratni par realitāti, kas ne tikai kaitē ekonomikai, bet arī sagrauj cilvēku dzīves. ESF palīdz dalībvalstīm šo problēmu risināt. Ir skaidrs, ka jārikojas visos līmeņos, un ESF turpinās darboties kā galvenais koordinators.

Ne tikai romi ir izstumti no sabiedrības. Eiropā 84 miljoni cilvēku pastāv risks būt sociāli atstumtiem. Tam ir grūti noticēt, bet viens no sešiem Eiropas iedzīvotājiem dzīvo zem nabadzības sliekšņa. Gandrīz septiņi miljoni cilvēku Eiropā izdzīvo ar mazāk kā €5 dienā. Lai risinātu šo problēmu, kopsummā €76 miljardi (viens sestā daļa no tiem līdzekļiem, kas paredzēti sociālās iekļaušanas iniciatīvām) tiek ieguldīti projektos, kuru mērķis ir:

- palīdzēt cilvēkiem bez darba iegūt darbu, sniedzot viņiem nepieciešamās prasmes;
- cīnīties pret diskrimināciju un dot iespēju neaizsargātajām iedzīvotāju grupām iesaistīties darba tirgū un būt aktīviem sabiedrības locekļiem;
- piedāvāt apmācības un izglītības iespējas, lai cilvēki, kas nāk no nelabvēlīgas vides, varētu iegūt prasmes un kvalifikāciju;
- mudināt darbiniekus un uzņēmumus piemēroties ekonomikas pārmaiņām;
- veicināt partnerību labāku darbavietu un labāku darba iespēju radīšanai.

UZZINIET VAIRĀK:

http://ec.europa.eu/employment_social/esf/index_lv.htm

“ Gandrīz septiņi miljoni cilvēku Eiropā izdzīvo ar mazāk kā €5 dienā ”

2010. gada 8. aprīlī ES atzīmē Starptautisko romu dienu

SOCIĀLĀ IEKĻĀUŠANA UN KOHĒZIJAS POLITIKA – PILSĒTU PERSPEKTĪVA

Reģionālā politika tiešā veidā risina depresijas pārņemto pilsētu rajonu problēmas. Kopienas iniciatīvas URBAN otrajā posmā URBAN II tika izvēlētas teritorijas, kurās vērojamas dažādas sociāli ekonomiskas problēmas, tostarp bezdarbs (vidēji 17 % URBAN II teritorijās) un nabadzīga pilsētvide.

URBAN II atbalstīja 70 programmas ES-15 dalībvalstīs, iesaistot 2,2 miljonus iedzīvotāju. Kohēzijas politikas ietvaros tika ieguldīti €754 miljoni, un, kad atbilstīgi ES ieguldījumiem tika piešķirts finansējums no saistītajām valstīm un reģioniem, kopējā summa pieauga līdz €1,6 miljardiem.

KAS TIKĀ PANĀKTS?

- No 108 000 apmācītajiem cilvēkiem vairāk nekā puse bija no visneaizsargātākajām grupām, viņiem palīdzēja pieveikt analfabētismu un turpināt izglītību vai arī pirmo reizi iesaistīties darba tirgū.
- Apmēram pusē programmu (8 no 15) novēroja papildu vai jaunu sociālo pakalpojumu sniegšanas un līdzekļu piešķiršanas ietekmi. Konstatēja, ka URBAN II iniciatīvai ir svarīga loma labāku sociālo pakalpojumu nodrošināšanā (piemēram, uzbūvējot vai renovējot sociālos centrus, iedzīvotājiem sniedzot informāciju, konsultācijas un citu atbalstu).
- 247 drošības projekti noziedzības samazināšanai vietējā līmenī. Šo projektu ietvaros sadarbībā ar kopienu grupām un kaimiņu uzraudzības kustību ieviesa ielu patruļas, uzstādīja CCTV kameras, veica teritorijas labiekārtošanu un ierīkoja ielu apgaismojumu.
- 593 iniciatīvas dzīves uzlabošanai kopienās. Vienā gadījumā (Bērnli, Apvienotā Karaliste) to rezultātā 134 cilvēkus iesaistīja kopienas pārvaldībā.

Attīstība un partnerība vietējā mērogā

Pārsteidzošs secinājums URBAN II iniciatīvas ex post novērtējumā ir, ka projektu panākumi nebija atkarīgi no problēmas vai konkrētā instrumenta. Veiksmīgiem projektiem bija raksturīga vietēja mēroga vadība un vietēja mēroga atbildība. Tos atlasīja atbilstīgi vietējo izpratnei par vajadzībām, vietējo dalībnieku uzticībai un izstrādāja sadarbībā ar vietējiem iedzīvotājiem. Nesekmīgi projekti parasti bija ierosināti no augšas ar mazu vietēja mēroga līdzdalību un atbildību.

Aptuveni 80 % no vietēja mēroga līdzdalības varētu raksturot kā iekļaujošu, iesaistot dažādas ieinteresētās personas, piemēram, kopienu grupas, privāto sektoru, nodarbinātības aģentūras, mācībspēkus, attīstības aģentūras, tiesībsargsardzības un veselības aizsardzības profesionāļus. Turklāt brīvprātīgie vadīja apmēram

10 % projektu un tika iesaistīti daudz lielāka skaita projektu īstenošanā. Tas bija ļoti liels ieguvums citiem projektiem ilgākā laikposmā, jo tika palielināta vietēja mēroga partneru kapacitāte.

Eiropas Savienībai ir devusi ieguldījumu kapacitātes palielināšanā, jo īpaši izmantojot URBACT tīklu pieredzes apmaiņai.

UZZINIET VAIRĀK:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/expost_reaction_en.htm

“URBAN II” – problēmas un risinājumi

Visas programmas attiecas uz jomām, kas cieš no būtiskām ekonomikas, sociālām un fiziskām problēmām. Lai gan katrai no tām ir atšķirīgs vietējais konteksts un arī dažādas problēmas, daudzās programmās tiek strādāts ar deindustrializācijas simptomiem (neizmantotu zemi, augstu bezdarba līmeni, vāju uzņēmējdarbības izaugsmi un ar to saistītajām sociālajām problēmām).

Programmu mērķis bija saskaņoti un kopīgi pievērsties visu šo problēmu risināšanai. Taču programmas varētu sadalīt divās lielās daļās:

- sociāli ekonomiskās atjaunošanas grupa, kas sastāv no 40 programmām, kurās īpaša uzmanība tiek pievērsta vienai vai (parasti) abām šīm tēmām, dodot mazāku ieguldījumu fiziskajā infrastruktūrā;
- fiziskās atjaunošanas grupa, kas sastāv no 30 programmām, kurās īpaša uzmanība tiek pievērsta šai tēmai, dodot mazāku ieguldījumu ekonomikas atjaunošanas un sociālās atjaunošanas projektos.

Fiziskā atjaunošana – URBAN II palīdzēja novērst pilsētu pagrimumu, radīja transporta tīklus un jaunus transportlīdzekļus, izveidoja jaunas telpas kopienu vajadzībām (muzejus, bibliotēkas un mazbērnu novietnes) un labiekārtoja publiskās teritorijas. Lielākā daļa no šīm pārmaiņām uzlaboja apkaimes pievilcību.

Ekonomikas atjaunošana – projekti, kas reklamēja ar uzņēmējdarbību saistītas idejas un atbalstīja uzņēmumu izveidi un izaugsmi, kā arī rūpniecisku teritoriju (neliela apjoma) attīstību. Atbalsts cilvēkiem darba atrašanās bija otrs galvenais URBAN II pasākumu aspekts.

Sociālā atjaunošana – projekti palīdzēja samazināt noziedzību, paaugstināt izglītības līmeni, uzlabot vietējo iedzīvotāju prasmes un dažādos veidos atbalstīt iedzīvotāju grupas (jo īpaši jauniešus), kas dzīvo nelabvēlīgos apstākļos.

Sociālā atstumtība bija galvenais faktors, kas ietekmēja dzīvi un iespējas vairākām pamattiedzīvotāju grupām lielākajā daļā URBAN II programmas apgabalā. Sievietes, jaunieši un vecāki cilvēki, iedzīvotāji no etnisko minoritāšu grupām un patvēruma meklētāji un bēgļi viņi visi saskārās ar vienāda veida sociālo atstumtību vai dzīvi nelabvēlīgos apstākļos.

Ierocis cīņā pret atstumtību

Ex post novērtējumā tika minēts, ka lielākā daļa URBAN programmu atbalstīja projektus, lai samazinātu bezdarbu un palielinātu darba atrašanas iespējas. Tā kā lielākajā daļā mērķapgabalu bija ļoti augsts bezdarba līmenis, šī primārā problēma tika risināta tieši, ieguldot līdzekļus apmācību, darbaspēka attīstības, izglītības un prasmju nostiprināšanas projektos.

Gandrīz puse programmu atbalstīja projektus, kas risināja noziedzības problēmas, bija salīdzinoši liels skaits ar narkotikām saistītu projektu un pasākumi, kuros uzmanība tika pievērsta antisociālai uzvedībai.

Apmēram trešdaļā programmu bija projekti brīvprātīgo un kopienu sektora kapacitātes palielināšanai un nostiprināšanai. Projekti atbalstīja šo organizāciju izaugsmi un attīstību, lai tās kļūtu spēcīgākas un ilgtspējīgākas un varētu efektīvi sniegt atbalstu vietējām kopienām.

Daudzi projekti bija mērķēti uz konkrētām grupām trūcīgajās kopienās. Galvenās mērķgrupas bija sievietes, etniskās minoritātes un (mazākā mērā) jaunieši. Tādējādi, lai sasniegtu mērķa kopienas, šķiet, projektos priekšroka tika dota smagāko problēmu risināšanai.

KĀ TAS DARBOJAS DORTMUNDĒ

Galvenās problēmas bija augstais bezdarba līmenis (jo īpaši jauniešu un ieceļotāju vidū), nabadzība un atstumtības risks, zems izglītības līmenis, nesabalansēta ekonomika, nelabvēlīgi dzīves apstākļi un slikts ārējais tēls. Mērķa apgabalu ietekmēja augsti iedzīvotāju mainības rādītāji, jo veiksmīgākie iedzīvotāji devās prom, bet viņus aizstāja nelabvēlīgākas iedzīvotāju grupas.

Lielākā daļa līdzekļu tika piešķirti uzņēmējdarbības un nodarbinātības attīstībai (42 %) un fiziskajiem un vides sakārtošanas pasākumiem (33 %), bet 15 % piešķīra sociālajai iekļaušanai. Galvenais uzdevums bija radīt un saglabāt darbavietas, uzlabot pilsētvidi un mājokļus, iedzīvotāju vajadzībām izveidot tirdzniecības, mājokļu celtniecības un kultūras struktūras un veicināt sociālo kohēziju.

Programmas loģika bija spēcīga, cieši sasaistot situācijas analizē izgaismotās problēmas ar izstrādāto stratēģiju. Programmas mērķapgabala stipro un vājo pušu izpēti papildināja intensīvas konsultācijas ar vietējiem partneriem un iedzīvotājiem, kas palīdzēja nodrošināt to, ka programma konkrēti atspoguļoja vietējās vajadzības un apstākļus.

ETNISKO MINORITĀŠU SOCIĀLĀ IEKĻAUSANA

ROMU MINORITĀTE

Kohēzijas politikai ir svarīga loma minoritāšu grupu dzīves apstākļu uzlabošanā un integrācijā. Tā sniedz atbalstu, izmantojot plaša mēroga pretdiskriminācijas un iekļaušanas politikas, kā arī mērķfinansēšanu. Īpaši neaizsargātajām romu kopienām ir pievērsta sevišķā uzmanība – nesēn īstenoto pasākumu vidū ir tādi, kas atvieglo iespēju iegūt mājokli, izglītību un starta kapitālu, kā arī informatīva kampaņa.

Visā Eiropā romi cieš no marginalizācijas, sociālās atstumtības un rasisma. Pētījumi rāda, ka problēmas, ar kādām viņi saskaras, ir dažādas – sākot no nespējas izmantot tādas savas tiesības kā piekļuve pamatpakalpojumiem un atrast darbu, līdz bieži sastopamai vardarbībai, kas izplatīta rasu aizspriedumu dēļ.

Kas ir likts uz spēles?

Šī gada sākumā Komisija izplatīja paziņojumu "Romu sociālā un ekonomiskā integrācija Eiropā", kurā noteikts turpmākās rīcības virziens. Paziņojumā ir konstatēts, ka Eiropas romu situācijas risināšanai ir vajadzīga steidzama rīcība, un tas aicina uz "pilnīgu sociālo un ekonomisko integrāciju".

Dokuments norāda uz skaidru apņemšanos veikt romu iekļaušanu un skaidro, ka, lai gan pēdējo divu gadu laikā ir panākts progress, piešķirot romu problēmai lielāku nozīmi politikas veidošanā, lai sasniegtu šo mērķi, esošie instrumenti ir jāizmanto efektīvāk un saskaņotāk.

Paziņojumā ir minēta virkne konkrētu pasākumu romu iekļaušanai. Tajos ietilpst strukturālo fondu mērķtiecīga izmantošana un romu problēmu risināšana kohēzijas politikas ietvaros.

UZZINIET VAIRĀK:

Paziņojums par romiem

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0133:LV:HTML>

Mājokļu jautājuma risināšana – plašāku finansēšanas iespēju izmantošana romu labā

Mājokļu apstākļu uzlabošana ir būtiska rīcība romu kopienā. ES Pamattiesību aģentūras iegūtie dati rāda, ka daudzi romi dzīvo pārpildītās būvdās un karavānās nomaļos apgabalos, kur ir ierobežota piekļuve tīram ūdenim, elektrībai un atkritumu likvidēšanas iespējām, sastopoties ne tikai ar veselības problēmām sliktu higiēnas apstākļu dēļ, bet arī ar pastāvīgu piespiedu padzišanas risku.

Jauna regula dod cerību, ka šo situāciju var izmainīt, labojot neatbilstību starp pieejamajām ERAF finansēšanas iespējām un romu kopienā īpašajiem dzīves apstākļiem. Tā paplašina ERAF finansējuma izmantošanu romu mājokļiem visās dalībvalstīs, un arī lauku apgabali tagad būs tiesīgi saņemt finansējumu. Tiks nodrošināta piekļuve naudai jaunu mājokļu būvniecībai, kā arī esošo mājokļu renovācijai.

Romu iekļaušanas pilotprojekts – vispusīga pieeja integrācijai

Lai gan mājokļu jautājuma risināšana ir svarīgs romu integrācijas aspekts, lai panāktu pilnīgu iekļaušanu, ir vajadzīga arī attīstība citos līmeņos. Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts ir uzsācis pilotprojektu, kurā apvienotas daudzas intereses:

- Mazu bērnu izglītošana un aprūpe tiek veicināta ar projekta "Labais starts" palīdzību, kas uzlabo piekļuves izglītībai un aprūpes pakalpojumiem romu bērniem vecumā līdz sešiem gadiem.
- Lielāks skaits pašnodarbināto personu sasniedzams, izmantojot projektu, kas papildus uzņēmumu izveides projektiem atbalsta mikrokrēdītu piešķiršanu, jo īpaši sievietēm.
- Lai palielinātu sabiedrības informētību par romu problēmām, Itālijā, Rumānijā, Albānijā un Bulgārijā tiek īstenotas antirasisma kampaņas, kurās iesaistās slavenības un kas jo īpaši tiek sasaistītas ar sporta pasākumiem.

Ar aptuveni 10 līdz 12 miljoniem cilvēku, kas dzīvo ES valstīs, romi ir Savienības lielākā etniskā minoritāte.

EK PIEŠĶIR LĪDZEKĻUS ATSEVIŠĶIEM PROJEKTIEM:

Mazu bērnu izglītošanai un aprūpei (Romu izglītības fonds):
€1,9 miljoni

Pašnodarbinātajiem un mikrokrēdītiem (Polgares fonds):
€1,4 miljoni

Informācijas sniegšanai un izpratnes paaugstināšanai (Spolu Starptautiskais fonds): €0,9 miljoni

EIROPAS SAVIENĪBA UN ROMI, UZZINIET VAIRĀK:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=518&langId=lv>

http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/employment/index_lv.htm

REGIONĀLIE FONDI PALĪDZ IECĒLOTĀJIEM UZŅĒMĒJDARBĪBĀ

Arābu cepumi, Tai masāža, suši... dažāda veida piedāvājumi ar vienu kopsaucēju – sieviešu uzņēmējdarbība. Šī gada “RegioStars” balvu ieguvušais mikrofinanšu institūts Zviedrijas dienvidaustrumos palīdz ārvalstu izcelsmes sievietēm uzsākt uzņēmējdarbību un veicina ES mērķu par konkurētspēju un nodarbinātību sasniegšanu.

“Jums ir stimulš. Jums ir idejas. Jūs gribat uzsākt uzņēmējdarbību.” Tā tīmekļa vietnē veidot pašām savus uzņēmumus tiek aicinātas sievietes, kurām nav pieejamas finanšu sistēmas. Vairākumā gadījumu būdamas bezdarbnieces, šīs sievietes var saņemt finanšu atbalstu līdz €26 000. Turklāt viņas var saņemt atbilstīgu atbalstu katrā uzņēmuma izveides posmā.

Izaugsmes virzītājas

Iepriekš no sociālās apdrošināšanas atkarīgu sieviešu pārtapšana par reģionu izaugsmes virzītājām ir viens no neticami pozitīvajiem 2009. gada 11. septembrī atvērtā institūta sasniegumiem. No 80 sievietēm, kas pieņēma izaicinājumu, pašreiz 15 ir atvērušas savus miniuzņēmumus, un ir radītas 20 jaunas darbavietas.

Kvalificēti uzņēmējdarbības pasniedzēji cenšas sazināties ar sievietēm, kuru izredzes darba tirgū ir vājas. Viņi ar šīm sievietēm veido personiskas attiecības, paaugstinot motivāciju un radot varēšanas sajūtu. Idejas tiek izlolotas un attīstītas, pārtopot dzīvotspējīgos uzņēmējdarbības plānos. Turklāt atbalsts tiek sniegts arī pēc darbības uzsākšanas, lai nodrošinātu ne tikai izdzīvošanu, bet arī stabilitāti un pat paplašināšanos.

Līdzekļi ir pieejami, pateicoties atbalstam no Sormlands Savings Bank, JAK Members Bank un Ekobanken, un trīs gadu ilgā laikposmā pieejami četros apgabalos – Södermanlandē, Esterjetlandē, Vestrajetlandē un Stokholmā.

Mikrofinanšu institūts (MFI) trīs gadu laikposmā no ERAF ir saņēmis €340 000.

ATVĒRTĀS DURVIS

Sievietēm, kam nav sakaru, kredītvēstures vai uzņēmuma vadīšanas pieredzes, neliels aizdevums var kalpot par impulsu savas idejas attīstīšanai. Tieši tā notika ar Koloudu Jamani (Kholoud Yamani). Jamani ir dzimusi Jordānijā un ieradās Zviedrijā tikai 2003. gadā. Un tomēr, neskatoties uz iegūto grādu fizikā un 14 gadu pieredzi Apvienoto Nāciju Organizācijā, viņa nevarēja pārvarēt šķēršļus, lai Zviedrijā izveidotu nelielu uzņēmumu.

Tie, kuri nespēj tekoši runāt zviedru valodā un ir atkarīgi no pabalstiem, Zviedrijā nevar piekļūt finanšu tirgiem. Īsti nezinot, ar ko sākt, Jamani cīnījās, līdz apgabala padome ieteica viņai sazināties ar MFI.

Viss izmainījās jau pēc pirmās sarunas. Durvis atvērās. JAK Members Bank apstiprināja aizdevumu €10 000 apmērā. Ar šo naudu Jamani iegādājās visu vajadzīgo aprīkojumu un ķērās pie klientūras meklēšanas. Tagad viņa pārdod cepumus, kas cepti pēc viņas dzimtenē Jordānijā tradicionālām receptēm, izmantojot žāvētas dateles. Viņas lielākais sasniegums bija tas, ka viņai lūdza dubultot ražošanas apjomu un pārdot cepumus vienā no lielākajiem Zviedrijas lielveikalos. Ražošanas apjoms pieauga no 200 līdz 700 cepumiem dienā.

Pamatojoties uz trīs gadu darbības plānu, sieviete joprojām saņem atbalstu no MFI, kas viņai palīdz atrisināt visa veida juridiskas un finanšu problēmas. Bija iespējama arī paplašināšanās, un uzņēmums tagad sniedz arī tīrīšanas pakalpojumus.

Līdzīgi stāsti ir arī taizemietei Titafai Ekbergai (Thitapha Ekberg), kas atvēra masāžas kabinetu, un Vanamonai Lofgrenai (Wannamon Lofgren), kas atvēra pirmo suši restorānu Katrineholmā.

UZZINIET VAIRĀK

Vairāk informācijas par šo projektu var uzzināt tīmekļa vietnē: <http://www.mikrofinansiering.se/>

JAUNI ES RĪKI, LAI APMIERINĀTU

PIEPRASĪJUMU PĒC MIKROKREDĪTIEM

Vairākas ES institūcijas ir apvienojušas spēkus, lai aizpildītu robu mikrokreditu piešķiršanā tiem uzņēmējiem, kam nav pieejami banku kredīti.

Daudzi no tiem, kas gribētu sākt uzņēmējdarbību vai paplašināt jau esošo, nevar sniegt pietiekamas garantijas, lai iegūtu banku tradicionālo aizdevumu. Tā rezultātā tiek lēsts, ka pieprasījumi pēc īstermiņa finansējuma mikrokreditu formā – aizdevumiem līdz €25 000 – sasniegs 700 000 par kopējo summu apmēram €6,3 miljardi.

Iepazīstoties ar projektu *JASMINE*...

Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta atbilde uz šīm vajadzībām ir jauns instruments ar nosaukumu *JASMINE* (Kopējā iniciatīva mikrofinansu institūciju atbalstam). To kopīgiem spēkiem izveidoja Eiropas Investīciju bankas (EIB) grupa un Eiropas Parlaments, un tas sniedz gan finansējumu, gan tehnisku atbalstu nebanku mikrofinansu institūcijām (MFI). Palielinoties to skaitam un pieaugot esošo institūciju ražošanas jaudai un uzticamībai, arvien vairāk uzņēmēju varēs piekļūt aizdevumiem, kas ļaus tiem pārvērst savas idejas dzīvotspējīgā uzņēmējdarbībā.

Pirmo ieguldījumu *JASMINE* ietvaros apstiprināja 2009. gada septembrī. Beļģijā strādājošais CoopEst fonds, kas sniedz mikrofinansējumu Centrāleiropas un Austrumeiropas MFI, saņēma līdzekļu rezervāciju aptuveni €1,8 miljonu vērtībā.

“Tā vietā, lai radītu nevajadzīgu konkurenci daudzo banku iestāžu starpā, kas izsniedz mikrokredītus, mēs cenšamies sasniegt sinerģiju un aizpildīt robu tur, kur bankas nevar iesaistīties sakarā ar lielajām izmaksām, kuras rodas, sniedzot palīdzību mikrouzņēmējiem,” skaidro Filips Delvo (*Philippe Delvaux*), projekta *JASMINE* koordinators Reģionālās politikas ģenerāldirektorātā. “Ir vērts atzīmēt, ka banku sektors ar lielu interesi seko mūsu iniciatīvai [...]”

Jaunajā iniciatīvā, papildinot to mikrokreditu piedāvājumu, kas tiek izsniegti JEREMIE (Eiropas apvienotie resursi mazajiem, mikro un vidējiem uzņēmumiem) instrumenta ietvaros, ir izmēģinājuma posms, kurā iesaistīts ierobežots MFI skaits. Iesākumā *JASMINE* komanda, kas izveidota pie Eiropas Investīciju fonda, izvēlējās 15 uzņēmumus, kuri vēlējās uzlabot vai paplašināt savu pakalpojumu

sniegšanu; apmēram divreiz vairāk uzņēmumu 2011. gadā saņems tehnisko atbalstu pēc tam, kad šī gada pēdējā ceturksnī EIF izsludinās otro uzaicinājumu iesniegt pieteikumus.

Pēc tam, kad specializēta reitingu aģentūra ir veikusi novērtēšanu, pievērsot galveno uzmanību četrām jomām – vadībai, finanšu pārvaldībai, kvalitātes un informācijas sistēmām un riska pārvaldībai – izvēlētās MGI saņem mērķtiecīgu apmācību. Tās var izmantot arī tādus uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumus kā tiešsaistes datubāze, konsultācijas par labu praksi un piekļuve pastkastītei, kurā tiek sniegtas atbildes uz jautājumiem par programmu *JASMINE* un mikrokredītiem. Sagatavošanā ir MFI brīvprātīgais rīcības kodekss. “Lai gan tas nebūs obligāts, mēs gribētu, lai tas kļūst par rokasgrāmatu MFI,” saka Delvo.

Izmēģinājuma posmam no dažādiem avotiem ir piešķirti līdzekļi aptuveni €55 miljonu kopsummā.

...un projektu *PROGRESS*

Sagatavošanas procesā ir instruments ar papildu funkcijām. Mikrofinansēšanas instruments *PROGRESS*, ko izveidoja Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un iespēju vienlīdzības ģenerāldirektorāts, papildinās programmu *JASMINE*, palielinot aizdevumu piedāvājumu bezdarbniekiem, kuri vēlas izveidot savu uzņēmumu, cilvēkiem, kam pastāv risks zaudēt darbu, un neaizsargātām iedzīvotāju grupām.

Pirmais finansējuma bloks būs pieejams finanšu starpniekiem, lai aizdevumu saņēmējiem varētu palielināt aizdevumus, bet sekos arī citi finanšu produkti. Atšķirībā no programmas *JASMINE* programma *PROGRESS* ir pieejama kā bankām, tā arī nebanku institūcijām.

Laikposmā no 2010. gada līdz 2013. gadam programmas *PROGRESS* ietvaros tiks piešķirti līdz €100 miljoni, un sagaidāms, ka tas palielinās daudzas iespējas. Instrumentam būtu jāuzsāk darbs līdz 2010. gada beigām.

UZZINIET VAIRĀK:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=836&langId=lv>

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/micro_en.htm

SABIEDRĪBĀ BALSTĪTA APRŪPE

Reģionālo fondu izmantošana veco ļaužu aprūpētāju apmācībai Spānijā

Eiropas valstīs vairāk nekā miljons bērnu un pieaugušo dzīvo ilgtermiņa uzturēšanās iestādēs. Tā kā sabiedrība noveco, šis skaits palielināsies. Tomēr daudzi eksperti uzskata, ka ilgstoša atrašanās šādās iestādēs cilvēkiem ir kaitīga. Tādēļ notiek virzība uz “deinstitutionalizāciju” un vairāk uz vietas sniegtu aprūpi, kā to ieteikusi Eiropas Komisija un kas drīz tiks atbalstīta no ES strukturālo fondu līdzekļiem.

Zinātnieki un profesionāļi apgalvo, ka cilvēkiem, kas ilgu laiku dzīvo iestādēs, pat ja tām netrūkst finansējuma un ja tās darbojas labi, var rasties sociāla vai psiholoģiska rakstura problēmas. Par institucionalizētiem mazuliem ir īpašas bažas, jo viņiem var būt bojātu smadzeņu un aizkavētas fiziskās attīstības risks.

Viens risinājums ir dot iespēju cilvēkiem, kurus tradicionāli ievieto iestādēs, baudīt “normālāku dzīvi” sabiedrībā, saņemot atbalstu no attiecīgiem dienestiem. Tas ir daudzu starptautisku institūciju un NVO ieteikums. Tas ir guvis atbalsi arī Eiropas Komisijā, kas 2009. gada septembrī ekspertu ziņojumā uzsāka izskatīt komplekso jautājumu par institucionālās aprūpes reformu.

ES gatava finansēt deinstitucionalizāciju

Špidlas ziņojumā, kas nosaukts kādreizējā čehu tautības ES sociālo lietu komisāra vārdā, bija ietverti astoņi ieteikumi Eiropas Komisijai un dalībvalstīm par to, kā labāk sākt deinstitucionalizācijas procesu. Tajā bija skaidri ieteikts, ka ES strukturālajiem fondiem būtu jānodrošina priekšrocības ieguldījumiem sabiedrībā balstītos aprūpes pakalpojumos nevis institūcijās. Tās iesaistīšanos pašreiz plaši apspriež Komisijā.

GRIEKĪJA UZSĀK REFORMU PSIHIATRIJĀ

Līdz 20. gadsimta 90. gadiem Grieķijas garīgās veselības aprūpes sistēma bija institucionāla, centralizēta, tai trūka primārās aprūpes un rehabilitācijas iekārtas. Psihiatrisko aprūpi sniedza galvenokārt deviņās psihiatriskajās slimnīcās, kas uzņēma līdz 9000 garīgi slimu pacientu. Taču, kā uzsvēra starptautiska ekspertu grupa, šīs institūcijas nesniedza modernu aprūpi, kāda cilvēkiem bija vajadzīga.

Grieķijas valdība atbilstīgi ES Regulai Nr. 815/84 uzsāka savas psihiatriskās aprūpes sistēmas reformu. Mērķi bija deinstitucionalizācija, jaunas sabiedrībā balstītas aprūpes sistēmas izveide un garīgās veselības aprūpes personāla labāka apmācība. Slēdza četras psihiatriskās slimnīcas un izveidoja jaunas ar pacientu dzīvesvietām saistītas iestādes. Taču ilglaicīgu reformu apdraud līdzekļu trūkums, dezorganizēts personāls un citas problēmas Grieķijas psihiatriskajā aprūpē.

Kas atrodas darba procesā?

Bulgārijā tiek deinstitucionalizēta bērņu aprūpe, negaidot, kad ES politika pievērsīsies šai problēmai. 2009. gadā septiņi dažādi ministri apvienoja spēkus, lai izveidotu jaunu bērnu aprūpes grupu. Šī gada februārī valsts apstiprināja uz deinstitucionalizāciju vērstu bērnu aprūpes stratēģiju.

Pamatojoties uz jaunu valsts 10 gadu rīcības plānu, mērķis ir izveidot sabiedrībā balstītus pakalpojumus un iestādes 7000 bērniem un jauniešiem, piemēram, dienas aprūpes centrus bērniem ar īpašām vajadzībām. Šī mērķa īstenošanā jau ir ieguldīti valsts līdzekļi, bet arī ES ir piešķirusi daudzgadu ES finansējumu €25 miljonu apmērā no ERAF un €14 miljonu apmērā no ESF, lai atbalstītu šo reformu procesu.

Balstoties uz Rumānijas deinstitucionalizācijas pieredzi, kas divās desmitgadēs par 90 % samazināja bērnu skaitu ilglaicīgās uzturēšanās aprūpes iestādēs, Bulgārija jūtas gatava šim lielajam uzdevumam. “Uz spēles ir likta dažu mūsu visneaizsargātāko iedzīvotāju dzīves kvalitāte, tāpēc mēs nevaram atļauties ciest neveiksmi,” apgalvo Nadja Šabani (Nadia Shabani), Bulgārijas Bērnu aizsardzības aģentūras – procesa galvenās tehniskās virzītājiestādes – direktore.

UZZINIET VAIRĀK PAR ŠPIDLAS ZIŅOJUMU:

<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=3992&langId=en>

IEGULDĪJUMI JAUNATNĒ PĀRI ROBEŽĀM

Panorama pēta piecus projektus visā ES un pārbauda, kā katrs no tiem mūsu tradicionāli nelabvēlīgajām kopienām palīdz nodrošināt iespēju būt aktīvām un dot ieguldījumu sabiedrībai.

Projekts Acces ilgst 36 mēnešus un beigsies 2011. gada novembrī. ERAF projektam piešķīra €509 947,33, kas veido 50 % no kopējā budžeta €1 019 912,60.

Ieguldījumi jaunatnē pāri robežām

Jauniešiem no nelabvēlīgām apkaimēm Medvejā, Anglijas dienvidaustrumos un Dankrikā, Francijas ziemeļos tika dota iespēja uzlabot savas dzīves kvalitāti un pilnveidot savas spējas, atrodot darbu ar projekta Acces palīdzību.

Uzsākot projektu Acces 2007. gadā, Medvejas pilsētas dome un Dankrikas pilsētas komiteja izvirzīja mērķi – dot jauniešiem iespēju. Papildus tam arī pauzot vēlmi sekmēt pilsētu atjaunošanos un kontaktus starp paaudzēm, projekta ietvaros šajās divās kopienās ir mēģināts radīt savstarpējas uzticēšanās atmosfēru un cerību.

Pie nelabvēlīgajām apkaimēm, kas ir programmas mērķauditorija, tiek pieskaitīta Medveja un jo īpaši Vaitroudais rajons un Veifilda, kur pieaug tādu jauniešu skaits, kam nav izglītības, darba vai kuri nemācās. Francijā šādus jauniešus, kuru skaitam arī ir tendence pieaugt, pazīst kā JAMOs, Jeunes À Moindres Opportunités. Dodot šiem jauniešiem lielāku iespēju būt noteicējiem savās apkaimēs, viņos tiks attīstīta īpašnieka sajūta un, kas ir svarīgi, lepnuma izjūta par savu apkaimi.

Mācīties dzīvot

Programmā ietvertas lekcijas par kopienas attīstības praktisko problēmu risināšanu un pilsonības iegūšanu. Tiek aplūkoti šāda veida temati: ēdiena gatavošana mājās; elektrības pamati; IT; satiksmes noteikumi; informācija tiem, kas gatavojas izceļot; kopienas attīstība.

Turklāt praktiskās sarunu nodarbībās franču un angļu valodā jaunieši varēs nodibināt sakarus ar Lamanša otrajā pusē dzīvojošajiem jauniešiem, uzzināt vairāk par viņiem un viņu kultūru. Kopīgi viņi veidos videofilmu par savām aktivitātēm.

Plāni nākotnei

Projekta Acces prioritāte ir arī profesionālā attīstība, jo īpaši – sagaidot 2012. gada Olimpiskās spēles. Šos jauniešus apmācīs koordinēt sporta aktivitātes, sniegt pirmo palīdzību un veikt

administratīvo darbu pasākumos tā, lai viņi spēju laikā būtu katrs savā vietā un varētu izmantot savas organizatora prasmes un valodu zināšanas.

Vecāki ar pieredzi

Nekad nav viegli veidot ģimeni, bet, ja tu esi jauns un nāc no nelabvēlīgas vides, tas ir vēl grūtāk. Tieši tāpēc projektā ir iesaistīti pieredzējuši vecāki, lai dalītos savā pieredzē ar jaunajiem vecākiem par to, kas viņiem varētu noderēt. Jaunos un pieredzējušos vecākus mudina satikties regulāri un ar kopīgiem spēkiem radīt informatīvus bukletus un videomateriālus, lai tos pēc tam varētu nodot arī citiem.

Radošums bez robežām

Tāpat kā sportam, arī mākslai ir ievērojamas iespējas savest kopā cilvēkus, lai kāda būtu vide, no kuras viņi nāk, viņu vecums vai kultūra. Ar profesionāļu palīdzību jaunieši tiek iesaistīti dažādos pasākumos, lai atjaunotu sociālos tīklus un radītu lielāku interesi par mākslu.

UZZINIET VAIRĀK:

<http://www.acces2seas.eu>

Vērtē 22 gadus
vecs dalībnieks:

“Kursos man iemācīja nenovērtējamās prasmes mākslas un dizaina jomā, piemēram, izveidot muzeju čemodānā! Mani iesaistīja arī daudzās citās darbībās – saistībā ar IT atbalstu, diplomātiju, kā arī skriešanā un bingu spēlēšanā. Tas bija jautri un pat radīja mani vēlmi atrasties uzmanības centrā! Biju domājis tikai palīdzēt kā brīvprātīgais, bet galu galā kļuvu par pilntiesīgu dalībnieku.”

Izpildītājmāksla apvieno dažādas kultūras un paaudzes

DATORPRASME – LOGS UZ NĀKOTNI

Kad 2002. gadā tika uzsākta Langas ī ateitī iniciatīva, tikai ļoti mazam Lietuvas iedzīvotāju skaitam – 11 %, ja gribam būt precīzi – bija interneta pieslēgums. Nav brīnums, ka arī datorprasme bija zemā līmenī. Taču kopš tiem laikiem interneta pārklājums ir palielinājies, un līdz ar to ir palielinājies arī datorpratēju skaits. Ar līdzekļiem no privātiem uzņēmumiem (Langas ī ateitī dibinātājiem), kā arī no Eiropas Sociālā fonda Langas ī ateitī iniciatīva ir veikusi garu ceļu, lai aizvērtu digitālo plaisu Lietuvā.

Kopš 2002. gada vairāk nekā 75 000 lietuviešiem ir bijuši nodrošināti bezmaksas datorprasmes apmācības kursi. Vieni no visnozīmīgākajiem bija "Datorprasmes apmācības pamati Lietuvas e-pilsonim" (Computer Literacy Basics for a Lithuanian E-citizen), kas notika no 2006. gada līdz 2008. gadam. Ieguvēji bija vecāki cilvēki, cilvēki ar īpašām vajadzībām un attālākos apgabalos dzīvojošie, un IKT kursus pabeidza vairāk nekā 50 000 pieaugušo.

Datorprasmes apmācības projekts no Eiropas Sociālā fonda saņēma €2 miljonus.

Vispārēja pieeja, vispārēja interese

"Es esmu sajūsmā par to, ka varu atrast informāciju un paplašināt savas zināšanas. Man jo īpaši patīk mācību materiāli par dzeju, ko es atradu tiešsaistē. Es varu atrast jebko, arī ziedus", saka Ina Laurinaitīte (Ina Laurinaityte), lietuviešu pensionāre, uzskatāmi nodemonstrējot savu spēju piemērot prasmes interesēm.

Šis piemērs, kā arī daudzi citi gadījumi bija iespējami, pateicoties Langas ī ateitī alianses darbībai, kuru uzsāka sociāli atbildīgi uzņēmumi, bankas un telekomunikāciju un IT firmas. Kamēr vieni izmanto internetu tikai brīvā laika pavadīšanai, citi atzīmē tā pozitīvo ietekmi uz viņu uzņēmējdarbību.

Iniciatīvas blakusideja bija veicināt ekonomikas izaugsmi un uzlabot dzīves standartu Lietuvā, kā arī palielināt tās konkurētspēju Eiropā un ārpus tās.

Entuziasms mācīties

Pirmais solis Langas ī ateitī projektā bija publisku bezmaksas interneta piekļuves punktu izveide. Sadarbībā ar Iekšlietu ministriju līdz 2008. gadam tikai izveidoti un atvērti vairāk nekā 800 piekļuves punkti. Šī attīstība palīdzēja dot iespēju vietējiem

iedzīvotājiem, jo īpaši tiem, kas dzīvo attālākos apgabalos. Sadarbojoties ar pašvaldības iestādēm, projekta ietvaros bija iespēja izveidot šos piekļuves punktus bibliotēkās, pasta nodaļās, skolās, slimnīcās un pašvaldības iestādēs. Katru punktu aprīkoja ar diviem līdz pieciem datoriem.

Īstenojot šo projektu no 2006. gada marta līdz 2008. gada augustam, katrā no 60 Lietuvas pašvaldībām notika speciāli kursi datorprasmes un interneta pamatu apmācībā. Tas ļāva 50 400 cilvēkiem vecumā no 16 gadiem uzlabot prasmes IT jomā un līdz ar to arī iespēju atrast darbu. Lielākā daļa no šim cilvēkiem bija sievietes.

Kad "Datorprasmes apmācības pamati Lietuvas e-pilsonim" tuvojās beigām, kļuva skaidrs, ka daudzi tā dalībnieki joprojām vēlas uzlabot jauniegūtās prasmes. Tāpēc ar Microsoft Neierobežotā potenciāla programmas atbalstu projekts sazarojās, izveidojot tālmācības sistēmu ar nosaukumu "Moderni veidi, kā iegūt zināšanas par IKT". Šajā sistēmā ir ietverti četri tiešsaistes e-apmācības kursi IKT prasmju pilnveidošanai.

UZZINIET VAIRĀK:

<http://www.langasiateiti.lt/index.php/en>

"Pēc datorprasmju programmas apgūšanas un interneta tīkla paplašināšanas vienkāršie cilvēki var kontaktēties, neizejot no mājām, lasīt laikrakstus tiešsaistē, lejuplādēt informāciju, veikt maksājumus un sazināties ar vietējiem dienestiem," teica Zigmants Janciauskis (Zigmantas Janciauskis) no Lietuvas asociācijas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

ROBOTU IELEJA – GUDRI PALĪGI

NEATKARĪGAI DZĪVEI

Pieminot robotus, iztēlojamies iespaidīgas un futuristiskas mašīnas. Bet daudzas būtnes, kas izstrādātas vai izmēģinātas Zviedrijas centrālajā daļā "Robotu ielejā" (*RobotDalen*) izmainīs cilvēku attieksmi pret robotiem uz visiem laikiem. Jaunie veselības aprūpes un palīdzības sniegšanai paredzētie roboti var uzlabot dzīves kvalitāti veciem cilvēkiem un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām – aizvien lielākai iedzīvotāju daļai, kas bieži jūtas kā Eiropas sabiedrības otrās šķiras cilvēki.

Robotu ieleja, kas atrodas apmēram 100 km lielā apgabalā, ir Eiropas galvenais robottehnikas centrs, kas saved kopā pētniekus, robotu izstrādātājus, ražotājus un akadēmijas. Tā specializējas robottehnikas izstrādē rūpniecībai, loģistikai un veselības aprūpei, un to atbalsta Zviedrijas valsts aģentūra *Vinnova*, kā arī dažādas Zviedrijas iestādes, universitātes un privātais sektors.

Visaptverošais projekts ilgs līdz 2013. gadam, un tam piešķirts papildu finansējums no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, lai finanšu periodā, kas beidzas 2010. gadā, radītu vismaz piecus jaunus produktus un piecas jaunas operācijas vai firmas. Šajā reģionā darbību ir uzsākuši jau apmēram 150 mazi uzņēmumi, kas saistīti ar robottehniku un automatizāciju. ES finansējums ir paaugstinājis Robotu ielejas iespējas un palīdzējis nodibināt sakarus ar līdzīgiem klasteriem Eiropā.

Savedot kopā valsts un starptautiska mēroga robottehnikas iekārtu izgatavotājus, darbs projektā notiek ciešā saistībā ar lietotājiem, piemēram, slimnīcām, lai izmēģinātu jaunus izstrādājumus. Projekta īstenotāji pašreiz ir tikuši tālāk par pusceļu, īstenojot savu sākotnējo mērķi robottehnikas nozarē radīt 30 jaunas operācijas vai firmas un 30 jaunus produktus.

Robottehnika veselības aprūpei

Vairāki no jaunākajiem robotiem ir projektēti tā, lai nodrošinātu labu dzīves kvalitāti veciem cilvēkiem un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, neļaujot viņiem zaudēt saikni ar sabiedrību un iespējas un/vai ļaujot dzīvot neatkarīgu dzīvi savās mājās. "Veselības aprūpē mēs redzam savu darbu saistībā ar cilvēkiem, nevis robotiem," saka Ēriks Lindkvists (*Erik Lundqvist*), Robotu ielejas ģenerāldirektors.

Saskaņā ar Japānas Robotu asociācijas (*JARA*) datiem "apkalpes robotu" (kuri ietver robotus izmantošanai personiskām vajadzībām, medicīniskā un veselības aprūpē) apjoms līdz 2020. gadam pasaules tirgū varētu būt €24,35 miljardi, tas ir skaitlis,

DAŽI JAUNĀ TIPA ROBOTTEHNIKAS PIEMĒRI

Pagājušajā gadā ražot sāktais "Bestic" ir ēšanas palīgs cilvēkiem ar ierobežotām roku kustībām. Kompaktās, pie galda virsmas stiprināmās robota rokas galā ir karote vai knaibles, tā ir vadāma, spiežot pogas, vai ar vadības sviru. Cita noderīga ierīce, kas atrodas izstrādes procesā, ir "Giraff", pārvietojams robots, kas ļauj cilvēkiem sazināties ar citiem, izmantojot divvirzienu sakaru monitoru. "Tas ļauj ģimenei, draugiem un aprūpes sniedzējiem apmeklēt vecos cilvēkus ar interneta palīdzību tieši tāpat it kā viņi atrastos aci pret aci," saka Marija Džila (*Maria Gill*), reģistrēta medmāsa un projektu menedžere organizācijā "IKT veco cilvēku aprūpē".

Gudri roboti ir ļoti svarīgi cilvēku savstarpējai saskarei ar novecojošo sabiedrības daļu. "Genesis" ir mašīna, kuras ražošana uzsākta nesēn un kura cilvēkiem palīdz atjaunot muskuļus pēc slimībām vai negadījumiem. "Zoom" ir elektrisks ratiņkrēsls, kas spēj pārvietot tā izmantotājus augšup pa kāpnēm vai pa bezceļiem. Lai sekmētu veselības aprūpes efektivitāti, projekta ietvaros notiek darbs arī pie "RobCab" – robota, kas palīdzētu medmāsām veikt savus pienākumus, piemēram, pārvietot slimnīcu gultas.

Laikposmā no 2008. gada līdz 2010. gadam Robotu ielejas projektam ERAF piešķīra €850 000 gadā.

kas vairāk nekā divas reizes pārsniedz ražošanā izmantojamo robotu tirgu. Robotu ielejā tiek cerēts, ka lielāko daļu no apkalpes robottehnikas apjoma pieauguma šajā desmitgadē nodrošinās privātais, medicīnas un veselības aprūpes segments.

UZZINIET VAIRĀK:

www.robotdalen.org

Unikāls šasijas dizains nodrošina plašu funkcionālu pielietojumu

ROMU IEKĻĀUŠANA – KAMPAŅA, KAS VĒRSTA UZ PĀRMAIŅĀM

Ko nozīmē efektīva romu iekļaušanas kampaņa? Kā iespējams precīzi noteikt, kur ir problēma un kā to atrisināt? Un, vissvarīgākais, kā iespējams pārliecināties, ka tā ir saistīta ar politisku rīcību – radīt un atbalstīt apstākļus pārmaiņām?

SPOLU Starptautiskais fonds (The SPOLU International Foundation) un NVO no Nīderlandes ar vairāk nekā 10 gadu pieredzi romu organizāciju izveidē kopā Rumānijas Politikas centru romiem un minoritātēm, organizāciju Albānijas Aktīvie romi (Roma Active Albania) un organizāciju Integro no Bulgārijas.

Kopā šīs organizācijas piedalīsies pilotprojektā, kas izveidots, lai sniegtu atbildes uz dažādiem jautājumiem. Projekts norisināsies četrās valstīs zem Eiropas Romu sabiedrības organizācijas (European Roma Grassroots Organisation, ERGO) tīkla logo.

“Pilotprojekts” ir paredzēts, lai pārbaudītu konkrētas darbības iespējamību, kā arī novērtētu tās vajadzīgumu. Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas Iestāžu nolīgums par budžeta disciplīnu un pareizu finanšu pārvaldību ļauj Komisijai īstenot šādus projektus pēc Parlamenta pieprasījuma.

Stereotipu apkarošana

Kampaņā tiks risināta problēma saistībā ar sabiedrībā un politikas veidotāju vidū valdošajiem stereotipiem attiecībā uz romiem un romu kopienām. Mērķis ir ne tikai mainīt šo attieksmi, bet arī dot iespēju romu kopienām izmainīt apstākļus, kas veido viņu nākotni.

Viens no visaptverošajiem mērķiem ir izveidot izpratni rosinošu kampaņu ar modeļiem, metodēm un vēstījumiem. Tas palīdzēs izmērīt kampaņas ietekmi un organizēt to arī kaut kur citur. SPOLU plāno arī ieguldīt līdzekļus cilvēkresursos, izstrādājot programmu jauniem romu tautības profesionāļiem.

Kā nodot vēstījumu?

Rumānijā lai sasniegtu plašāku auditoriju, Politikas centrs romiem un minoritātēm izmantos filmas. Mērķis ir dot iespēju jauniešiem un atrunāt tos no pievienošanās Bukarestes romu sliktākajam geto – Ferentari. Tam pamatā ir nepieciešamība izbeigt izslēgšanas un stigmatizācijas ciklu, kas nomocījis viņu apkaimes. Bērniem no šīm apkaimēm ir dota iespēja iepazīties ar citām nākotnes iespējām. Dokumentālā filma par dzīvi Ferentari tiek veidota ciešā sadarbībā ar Rumānijas godalgoto producentu kompāniju Strada.

Rumānijā un Itālijā kampaņas, koncentrējoties uz sporta pasākumiem, nodos pozitīvu vēstījumu plašākai publikai. Lai izmainītu attieksmi pret romiem, šiem pasākumiem vajadzīgs ilglaicīgs sporta asociāciju atbalsts. Politikas centrs romiem un minoritātēm piedalīsies arī citu grupu, piemēram Unione Italiana Sport per Tutti (UISP), darbā.

Albānijā un Bulgārijā uzsvars tiks likts uz vietējo un reģionālo varas iestāžu mudināšanu nopietnāk pievērsties romu problēmu risināšanai. Ļoti bieži vietējās varas iestādes tikai pavirši izskata romu problēmas. Vēl jo vairāk, daudzi romi ir kļuvuši pasīvi un uzskata šādu situāciju par “normālu”. Rezultātā romu kopienas reti kā vienlīdzīgas ieinteresētās puses piedalās pašvaldības politikā.

Albānijas Aktīvo romu un Bulgārijas Integro uzdevums ir veicināt integrētu pieeju romu iekļaušanai, piesaistot vietējās romu kopienas, pašvaldības un reģionus. Gaidītais rezultāts ir romu tautības iedzīvotāju atzīšana lielākā mērā par vienlīdzīgām ieinteresētajām personām politikas izstrādē un īstenošanā.

Projektu finansē no pilotprojekta “Romu integrācijas metožu koordinēšana Eiropas mērogā” līdzekļiem, kas ietverts projektā par romu iekļaušanu kā tā “informatīva un izpratni rosinoša” daļa.

Tas notiek no 2010. gada 5. jūnija līdz 2011. gada 5. decembrim

ERAF finansējums veido €989 140

Valsts finansējums ir €175 000

Kopējais budžets ir €1 164 140

UZZINIET VAIRĀK:

www.ergonet.org

ORIENTĒŠANĀS UZ VISNELABVĒLĪGĀKAJIEM REĢIONIEM UNGĀRIJĀ

Tiek īstenota eksperimentāla programma, lai strauji sāktu attīstību apmēram 30 "mikroreģionos" visā Ungārijā. Pateicoties lielum ieguldījumam no vietējām kopienām un ES finansiālajam atbalstam, programma finansē simtiem ar infrastruktūru, vidi, transportu un tūrismu saistītus projektus.

Vismazāk attīstīto mikroreģionu programma palīdz visnelabvēlīgākajiem mikroreģioniem galvenokārt valsts ziemeļaustrumos, dienvidos un dienvidrietumos. Koncentrējot uzmanību uz ekonomikas attīstību, nodarbinātību, izglītību un romu integrēšanu, tā novatoriskā veidā apvieno virkni dažādu fondu un darbības programmu.

VAMR programmas kopējais budžets: €340 miljoni

ES Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Eiropas Sociālais fonds 2007. līdz 2013. gada programmas periodā kopā ieguldīs 85 %, Ungārijas finansējums 15 %

Programmas vadmotīvs un tās mērķi ir cīņa pret bezdarbu, nabadzību, noslāņošanu un diskrimināciju. Ungārijas ekonomiski vismazāk attīstītākajos mikroreģionos dzīvo apmēram 10 % iedzīvotāju un viena trešdaļa romu tautības iedzīvotāju. Problēmas rada arī ekonomiskās aktivitātes trūkums, skolu vājums, darbaspēka migrācija un pieaugošais parāds.

Saskaņā ar savu pirmo Valsts attīstības plānu (2004.–2006.g.) Ungārija daudziem no šiem mikroreģioniem novirzīja lielākus naudas līdzekļus nekā parasti. Taču rezultāti nebija iespējami, un valsts iestādes saprata, ka nepieciešama papildu rīcība. Tāpēc tika radīta VAMR, komplicēta attīstības programma, kas vērsta uz 33 ekonomiski vismazāk attīstītākajiem mikroreģioniem, kuri atrodas Ziemeļungārijas, Dienvidālfelda, Ziemeļālfelda un Dienvidpārdonavas reģionos.

VAMR programmas līdzekļus sadala ar trīs Ungārijas valsts darbības programmu starpniecību (reģionālās, sociālās atjaunošanas un sociālās infrastruktūras programmas). Viena trešdaļa ir sadalīta vienādi, viena trešdaļa ir atkarīga no iedzīvotāju skaita mikroreģionā (no 11 000 līdz 72 000) un viena trešdaļa ir atkarīga no apdzīvoto vietu skaita mikroreģionā (no četrām līdz 49). VAMR programmā ieguldījumu dod arī vairāki citi valsts instrumenti.

Teritoriālā pieeja, uz resursiem balstīta plānošana

Programmas birojs atrodas Budapeštā, Valsts attīstības aģentūrā (VAA). Bez šī biroja tai ir vēl divi VAA koordinatori katrā mikroreģionā, vairāki eksperti un palīdzība no vietējām programmu "apgūšanām" universitātēm. Kopā mikroreģioniem palīdzēja izveidot projektu paketi ar dažādiem tajā iekļautiem projektiem, kas veidoti saskaņā ar vietējās attīstības plāniem par katram mikroreģionam piešķirtās summas tērēšanu.

Projektu plānošanā piedalījās apmēram 5 000 cilvēku, uzmanības centrā izvirzot katra mikroreģiona vietējo kopienu iesaistīšanu. "Vismazāk attīstīto mikroreģionu programma Ungārijā ir unikāla, ieviešot jaunu attīstības instrumentu un kā mērķapgabalu izvēloties mikroreģionus, nevis centralizētākus reģionus vai apgabalu," uzsver Frigešs Janza (*Frigyes Janza*), Vismazāk attīstīto mikroreģionu programmas koordinators.

No 900 projektiem, kurus izvēlējās pārvaldības iestādes, apmēram 250 jau ir uzsākti. Tajos ietverts darbs pie skolu, bērnudārzu, veselības un sociālo centru celtniecības vai atjaunošanas, notekūdeņu, dzeramā ūdens un plūdu novēršanas iekārtu izveides. Pateicoties labāku pievadceļu būvniecībai, tiek palīdzēts romu kopienām, kas dzīvo ārpus pilsētām, bez tam ir plānota arī vairāku galveno reģionālas nozīmes ceļu būvniecība. Visbeidzot, programmas mērķis ir atbalstīt tūrismu šajos reti apmeklētajos mikroreģionos, kuri valdzina ar lielām kultūras un vēsturiskā mantojuma vērtībām.

UZZINIET VAIRĀK:

www.nfu.hu

PĀRMAIŅAS ERAF – BIROKRĀTIJAS MAZINĀŠANA, RESURSU ATBRĪVOŠANA

Eiropai sagrīļojoties finanšu krīžu ietekmes iespaidā, ir iejaukusies ES, veicot grozījumus noteikumos, kas attiecas uz Eiropas Reģionālās attīstības fonda darbību, nolūkā vienkāršot strukturālo un kohēzijas fondu pārvaldību. Panorama apskata iespējamus rezultātus uz vietas.

Eiropas Ekonomikas atjaunošanas plāna galvenā daļa

Pašreizējā brīža ekonomiskā krīze ir negatīvi ietekmējusi uzticēšanos uzņēmējdarbībai, palielinājusi bezdarbnieku skaitu un radījusi lielu spiedienu attiecībā uz valstu finansēm. Jo īpaši attiecībā uz pēdējām šis spiediens uz valstu budžetiem nozīmē, ka valdībām un reģioniem kļūst arvien grūtāk nodrošināt līdzekļu piešķiršanu, kas ir galvenais priekšnoteikums Eiropas Strukturālā fonda ieguldījumu veikšanai.

ES 2010. gada 16. jūnijā publicēja jaunus pasākumus, kuru mērķis ir vienkāršot strukturālo un kohēzijas fondu pārvaldības noteikumus. Šim izmaiņām būtu jāpalīdz atvieglot piekļuvi līdzekļiem un paātrināt ieguldījumu plūsmu laikā, kad valstu budžeti ir saskārušies ar problēmām. Pasākumu ekonomiskās krīzes neitralizēšanai ietvaros dažām dalībvalstīm izmaksās papildu avansa maksājumus €775 miljonu kopvērtībā, lai novērstu neatliekamās naudas plūsmas problēmas.

Šīs jaunās izmaiņas ieviestas, lai palīdzētu risināt likviditātes problēmas, kā arī lai samazinātu birokrātiju, atvieglot piekļuvi līdzekļiem. Projektu īstenošanas paātrināšana uz vietas šajos krīzes laikos sniegs palīdzīgu roku valstu un reģionālajām ekonomikām.

Ar trīs kohēzijas politikas fondu – Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Eiropas Sociālā fonda (ESF) un Kohēzijas fonda – atbalstu 455 kohēzijas politikas programmās visos ES reģionos laikposmā no 2007. gada līdz 2013. gadam kopā tiks ieguldīti €347 miljardi.

Galvenās izmaiņas ir šādas:

- **Visu veidu lielajiem projektiem, kam nepieciešams Komisijas apstiprinājums, tiek ieviesta viena maksimālā summa - €50 miljoni.**
Jaunais vienotais maksimālais apjoms ļaus, piemēram, par mazāka apjoma vides projektiem lemt pašai dalībvalstij, tā palīdzot tos ātrāk uzsākt.
- **Atļauja lielākos projektus finansēt vairāk nekā vienas programmas ietvaros.**
Piemēram, liela, dažādus reģionus šķērsojoša autoceļa būvniecību tagad var līdzfinansēt vairāku reģionālo programmu ietvaros. Saskaņā ar iepriekš spēkā esošajiem noteikumiem tas nebija iespējams.

• **Finansēšanas vadības izmantošanas uzlabošana.**

Radīta iespēja izveidot speciālus instrumentus, lai atbalstītu līdzekļu tērēšanu enerģijas efektivitātes palielināšanai un atjaunojamo enerģiju iegūšanai.

• **Pienākuma saglabāt ieguldījumus piecus gadus ilgā laikposmā atvieglināšana.**

Šie noteikumi tagad attiecas uz dažiem projektiem, piemēram, saistībā ar infrastruktūras un produktīvo ieguldījumu nozarēm. Tie neattieksies uz uzņēmumiem, kas bankrotējuši bez iepriekšēja nodoma.

• **Noteikumu vienkāršošana attiecībā uz projektiem, no kuriem tiek gūti ieņēmumi (piemēram, maksa par autoceļiem vai projekti, kas saistīti ar zemes nomāšanu vai pārdošanu)**

Lai samazinātu pārvaldības slogu dalībvalstīm, ieņēmumus tagad pārraudzīs līdz attiecīgās programmas darbības izbeigšanai.

• **Papildu avansu €775 miljonu kopsummā novirzīšana**

(4 % no ESF un 2 % no Kohēzijas fonda) tām dalībvalstīm, kas saņēma aizdevumu saskaņā ar Starptautiskā Valūtas fonda (SVF) maksājumu bilances shēmu vai piedzīvoja IKP samazināšanos par vairāk nekā 10 %: piemērojot šos kritērijus, tas attiecas uz Igauniju, Latviju, Lietuvu, Ungāriju un Rumāniju.

• **Noteikumu par "N+2 principu" atlikšana.**

Saskaņā ar N+2 principu, ja 2007. gadā piešķirtais finansējums nav ticis izlietots līdz 2009. gada beigām, tas automātiski tiek atgriezts ES budžetā. Izmaiņas ļaus 2007. gada saistības iztērēt ilgākā laikposmā.

Šie grozījumi papildina daudzas citas iniciatīvas, kas kopš krīzes sākuma ir īstenotas saskaņā ar Eiropas Ekonomikas atjaunošanas plānu.

UZZINIET VAIRĀK:

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/recovery/

Katrā Panorama izdevumā mēs aplūkojam divus projektus no to cilvēku skata punkta, kuri projektus vada. Mēs aplūkojam gan ERAF finansēto projektu veiksmes, gan neveiksmes, atklājam problēmas un dalāmos risinājumos.

1.

PROJEKTS

KAS NOTIEK PROJEKTĀ LONGLIFE

Fakti un skaitļi

Laikā no 2009. gada janvāra līdz 2012. gada janvārim Longlife projektā tiks ieguldīti €2,3 miljoni.

Dizaina lietas

Šī gada jūlijā tiks likti pamati prototipa ēkai, kas turklāt var kļūt par zelta standartu nākotnes ēkām. Jauno prototipu, kam raksturīgs varenums un rentabilitāte, pārbaudīs piecas valstis Baltijas jūras reģionā.

Šīs jaunās ēkas prototipa pamatā ir 500 lappušu garš salīdzinošs pārskats, kurā aprakstītas Dānijā, Vācijā, Lietuvā, Polijā un Krievijā izmantotās prakses. Plānots, ka šis modelis būs ilgtspējīga un reāli īstenojama alternatīva, ko būvniecības industrija varēs izmantot visā pasaulē.

"Patērējot pietiekami daudz laika projekta pieteikuma sagatavošanai, ietaupīsiet laiku tā īstenošanai", saka Kīfele, "ieguvumu no tā, ka dažādie uzdevumi un prognozes tiek apspriestas ar partneriem, nedrīkstētu novērtēt par zemu".

Lai gūtu vislabākos rezultātus, ir jāapvieno spēki

Longlife projekta dažos pēdējos mēnešos notika informācijas vākšana un ziņojumu sagatavošana par pašreizējo situāciju attiecībā uz būvniecības industriju tehnoloģiju attīstību, pārvaldības prasībām, juridiskajām procedūrām, finanšu izredzēm un demogrāfiskajām vajadzībām tajās valstīs, kas piedalās projektā.

Tika konstatēts līdzīgs un atšķirīgs, lai precīzi noteiktu, kā iespējams optimizēt un pēc tam saskaņot konkrētas celtniecības metodes. Rezultātā tiks sagatavotas vadlīnijas par energoefektivitāti, ilgtspēju, resursu optimizāciju un zemām aprites cikla izmaksām.

No vadlīnijām līdz arhitektūras dizainam

Vasaras semestrī projekta vadītājs un lektors Klauss Rikerts (Klaus Rückert) vada nodarbības Berlīnes Tehniskajā institūtā, bet Josifs Parasonis (Josifas Parasonis) – Viļņas Ģedimina Tehniskajā universitātē. Šo nodarbību mērķis ir iepazīstināt ar ilgtspējīgu un energoefektīvu dzīvojamās ēkas modeli.

Panākumi sakaru nodrošināšanā

Saprotams, ka ģeogrāfiskajā ziņā tik plašam projektam bija vajadzīgs ļoti augsts sakaru līmenis starp tā partneriem. Marija Ilona Kīfele (Maria-Ilona Kiefel) skaidroja, ka ar vienkāršu e-pastu rakstīšanu nepietika.

"Pēc semināra Viļņā janvāra beigās nolēmām organizēt regulāras videokonferences. Tas izrādījās ļoti efektīvi. Regulāra pārraudzība un uzticību radošas sadarbības veidošana ir bijušas vissvarīgākās lietas Longlife projektā," viņa piebilda.

Piekāpība vai stingrība

Lai gan progress jau bija panākts, projekts cieta no finanšu krīzes ietekmes, kad trijiem partneriem bija jāizstājas. Kīfele apgalvoja, ka tas patiešām bija zemākais punkts. Lai sasniegtu Longlife projekta mērķus, bija nepieciešams pārstrukturēt dažus pienākumus.

Katrā no Longlife projektā iesaistītajām dalībvalstīm ir trīs partneri – viena universitāte, viena pārvaldības iestāde un viens uzņēmums. Krīzes iespaidā izstājās viens partneris no Vācijas un divi no Polijas.

Projekta ietvaros jūnijā Sanktpēterburgā notika projekta vidusposma starptautiska konference, kurā partneri plānoja, kā strādāt kopā ar saviem Krievijas kolēģiem.

UZZINIET VAIRĀK:

http://www.longlife-world.eu/home_en.html

Nākamajā izdevumā mēs atkal pievērsīsimies projektam Musikpark un Nanoveselības centram, bet šoreiz ielūkosimies divos citos projektos – Konkurētspējīgi veselības aprūpes pakalpojumi un *Longlife*.

2.

PROJEKTS

KAS NOTIEK KONKURĒTSPĒJĪGU VESELĪBAS APRŪPES PAKALPOJUMU PROJEKTĀ

Fakti un skaitļi

No 2008. gada janvāra līdz 2010. gada beigām Konkurētspējīgu veselības aprūpes pakalpojumu projektā tiks ieguldīts gandrīz €1 miljons.

Pacientiem ar nieru slimībām, kuri dzīvo tālu ziemeļos, drīz būs īsāks gaidīšanas laiks, pierakstoties pie saviem konsultantiem, un mazākam skaitam ambulatoro pacientu būs jāveic 200 jūdžu (322 km) garais turp un atpakaļceļš uz Reigmoras slimnīcu Invernesā. Jaunākie pakalpojumi ir tādi, ka dažas apskates pacientiem, kas saņem ārstēšanu ar dialīzi, var veikt, izmantojot vienkāršus video sakarus. Ar Konkurētspējīgu veselības aprūpes pakalpojumu projekta palīdzību tehnoloģija tiek efektīvi izmantota, lai samazinātu ceļā pavadāmo un gaidīšanas laiku – tas ir liels atvieglojums pacientiem, kuri dzīvo Ziemeļeiropas attālos apgabalos.

Projekta koordinatore Minna Mekiniemi (Minna Mäkinieni) līdz šim brīdim ar projekta attīstību ir apmierināta. "Mēs jau esam uzsākuši vairāk pakalpojumus, nekā sākotnēji plānojām", viņa teica par projektu, kas aptver Somijas, Īrijas, Norvēģijas, Zviedrijas un Skotijas visattālākos reģionus. Tie ir apgabali, kuros iedzīvotāju blīvums ir tikai apmēram 3,5 iedzīvotāji uz vienu kvadrātkilometru.

Tālu ārpus tradicionālās aprūpes

Kopš pēdējās mūsu projekta korigēšanas reizes ir sasniegts daudz. Lūk, tikai pāris piemēru par jaunieviestajiem pakalpojumiem.

Galvenā nieru nodaļa Reigmoras slimnīcā Invernesā tagad ar video saiti ir savienota ar Keitnesa galveno slimnīcu Vikā (110 jūdžu – 177 km attālumā), tādējādi palīdzot arvien lielākam nieru slimnieku skaitam no Keitnesas. Šī saite palīdz arī medicīnas māsām, jo viņas par savu pacientu ārstēšanu var konsultēties ar speciālistiem.

Oulu Univeristātes slimnīcas speciālisti ārstē pacientus ar dažādiem ievainojumiem un kāju čūlām attālā veselības aprūpes centrā, izmantojot augstas precizitātes video saiti. Šie pacienti var konsultēties ar dermatologiem, plastiskajiem ķirurgiem un ievainojumu aprūpes māsām. Arī viņu mājas aprūpes māsas savukārt var konsultēties ar ievainojumu aprūpes māsām. Par šo tiešsaistes pakalpojumu priecājas pacienti, kam vairs nav jāveic gari un dažreiz sāpju pilni ceļojumi uz slimnīcu vai veselības aprūpes centru.

Modernai veselības aprūpei vajadzīgi moderni līdzekļi

Projekta īstenošana nav norisinājusies bez vidēji lielu šķēršļu, tostarp tehniska rakstura ierobežojumu, pārvarēšanas. Mekiniemi paskaidroja, ka dažreiz esošās IT infrastruktūras dēļ ne vienmēr iespējama jauno pakalpojumu ieviešana. Piemēram, Skotijā skaņas un attēla kvalitāte cieš šauru frekvenču diapazona ISDN savienojumu gadījumā. Un, tā kā veselības aprūpe tiek sniegta mājās, arī pacientiem ir nepieciešami plaša frekvenču diapazona savienojumi, kas veciem cilvēkiem ne vienmēr ir pieejami.

Dažādu profesiju komandu koordinēšana arī bija izaicinājums. Projektā nepieciešama daudzu aizņemtu profesionāļu – ārstu, medmāsu, veselības aprūpes darbinieku, IKT personāla un pārvaldības personāla – iesaistīšanās, kas radīja grūtības grafiku saskaņošanā. Bez tam jāpatur prātā, ka projekts ir starptautisks. Bija svarīgi nodrošināt informācijas plūsmu starp partneriem, kas satiekas tikai divas reizes gadā.

Mekiniemi šī ir bijusi viena no iepriecinošākajām projekta dimensijām – spēt dalīties zināšanās un mācīties no citiem partneriem, kā arī veikt salīdzināšanu. Starptautiskais apjoms arī palīdzēja veikt e-pakalpojumu projekta panākumu un iespējamības analīzi, jo dati ir pieejami partnervalstīstīm. Tas savukārt var palīdzēt ziemeļu perifērijā turpināt attīstīt jaunus pakalpojumus.

Ja Mekiniemi būtu jāsniedz viens padoms citiem, kas atrodas līdzīgā stāvoklī, tas būtu kopīgi sastādīt īstenošanas plānu, par kuru visi vienojas, lai nodrošinātu pilnīgu atdevi dažādo mērķu sasniegšanā. Tagad uzdevums ir brūgēt ceļu ilgtspējīgiem pakalpojumiem, kas pārdzīvos Konkurētspējīgu veselības aprūpes pakalpojumu projektu.

UZZINIET VAIRĀK:

www.ehealthservices.eu

EKONOMISKAS PĀRMAIŅAS REĢIONOS – ILGTSPĒJĪGAS IZAUGSMES PRIEKŠNOTEIKUMS

Zaļākas Eiropas pilsētas un ilgtspējīgi risinājumi enerģijas un IKT jomā bija galvenie temati diskusijās, kas notika iniciatīvas “Reģioni ekonomiskām pārmaiņām” ikgadējā konferencē (2010. gada 20.-21. maijā).

Atbilstīgi iniciatīvas dzinēj spēka lomai attiecībā uz inovācijām un ekonomikas modernizēšanu konferencē tika aplūkots, kā izaugsmi var padarīt ilgtspējīgu ar mērķtiecīgas rīcības, pastiprinātas sadarbības, kā arī politiskas vienprātības palīdzību.

“Kohēzijas politika ir radīta unikālā veidā, lai veicinātu ES ilgtspējīgās izaugsmes mērķu sasniegšanu,” savā priekšlasījumā teica vides komisārs Janešs Potočniks (Janez Potočnik), skaidrojot, ka tā varētu virzīt šo izaugsmi uz resursus taupošāku, konkurētspējīgāku un zaļāku ekonomiku.

Konference deva ieguldījumu šī mērķa sasniegšanā, organizējot seminārus un uzsākot vietēja rakstura rīcības plānu īstenošanu, apbalvojot konkursa “RegioStars 2010” uzvarētājus, kā arī sniedzot iespējas sadarbības tīklu veidošanai un apmaiņai ar labu praksi.

Reģioni darbībā

Virknē darba grupu tika meklētas jaunas perspektīvas sasāpējušiem jautājumiem. Attiecībā uz ilgtspējīgiem IKT risinājumiem referents Luks Soets (Luc Soete) no Māstrihtas pētniecības un apmācības centra “UNU-MERIT Focus” apgalvoja, ka ilglaicīgas pētniecības un inovāciju politikas ir būtiskas, lai panāktu gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi. “Ņemot vērā fiskālo spiedienu uz dalībvalstu budžetiem nākamajos gados, šodien ir īpaši svarīgi uzsvērt Eiropas valstu valdību īpašo lomu un atbildību saistībā ar ilgtermiņa apņemšanos atbalstīt pētniecību un inovācijas,” viņš teica.

Kā ieguldījumu diskusijā par to, kā reģionos un pilsētās panākt lielāku energoefektivitāti, Barselonas apgabala padome iepazīstināja ar projekta modeli, kura mērķis ir oglekļa efektīva samazināšana. Pašvaldību tīkls ir palīdzējis uzlabot vides pārvaldību reģionā, izstrādājot ilgtspējības rādītājus un sniedzot atbalsta pakalpojumus.

Seminārā par zaļākām pilsētām uzmanība tika koncentrēta uz to, cik svarīgi ir atsākt izmantot pamestās rūpnieciskās un piesārņotās pildzīgāztuvju teritorijas pilsētu un reģionu attīstībai.

Rīcības plāni sadarbības tīkliem ar ātras izskatīšanas iespēju

Konference iezīmēja vietējā rakstura rīcības plānu īstenošanas uzsākšanu attiecībā uz tā sauktajiem sadarbības tīkliem ar ātras reaģēšanas iespējām, kas koncentrē uzmanību uz ‘jautājumiem saistībā ar inovācijām, ilgtspējīgumu, integrāciju un sociālo iekļaušanu. Konferencē laikā prezentēja pieredzi, kas radusies vairākiem sadarbības tīkliem ar ātras reaģēšanas iespējām. Turīnas pilsētas dome iepazīstināja ar vietējo rīcības plānu “Veselīgu kopienu izveidei” – iniciatīvu, kas ilustrē ilgtspējīgas izaugsmes sociālos aspektus: veselības problēmu risināšanu pilsētvīdē; projekts uzsvēr nepieciešamību pēc saskaņotas rīcības, iesaistot tādas dažādas politikas kā vides, sociālo vai ekonomikas politiku. Piemēram, veselības problēmas, ko izraisījusi sociālā neaizsargātība, nevar atrisināt tikai ar veselības politikas palīdzību.

“REGIOSTARS 2010” – NOVATORISKU IDEJU APBALVOŠANA

Konferences ietvaros organizētās ceremonijas laikā “RegioStar” balvas saņēma seši novatoriski projekti, kuros izmantots reģionālais finansējums. Uzvarētāji ir Beļģijas C-Mine centrs par rūpnieciskās teritorijas pārveidošanu uzņēmēju un apmeklētāju centrā; Zviedrijas mikrofinansu institūts, kas palīdz iecerējušām sievietēm sagādāt līdzekļus savu uzņēmumu izveidošanai, Lietuvas “Langas ī ateitī” alianse, kas veicina e-pakalpojumu attīstību vecākiem cilvēkiem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un cilvēkiem, kas dzīvo attālos apgabalos; jauns Vācijas uzņēmējdarbības modelis pacientu ambulatorai uzraudzībai; Francijas liela ātruma platjoslas projekts mazapdzīvotiem apgabaliem un Lietuvas tīmekļa vietnes projekts esparma.lt, kas sniedz informāciju par ES strukturālo finansējumu.

“RegioStars” balvu, kas pirmoreiz ietver divas “CityStars” kategorijas, piešķir reizi gadā, lai atzīmētu projektus, kuri varētu būt iedvesmojoši arī citiem reģioniem.

Reģioni, kas rāda piemēru

Dalībnieki varēja parādīt daudz konkrētu novatorisku un ilgtspējīgu risinājumu piemēru. Huans Alārio (Juan Alario) no EIB iepazīstināja ar ELENA (Eiropas Vietējā enerģijas palīdzības programma), tehniskās palīdzības rīku, kas palīdz pilsētām un reģioniem sagatavot ilgtspējīgas enerģijas projektus EIB finansējuma saņemšanai. Viņš paskaidroja, ka ELENA projekti tika izstrādāti, lai tos varētu īstenot arī kaut kur citur, tādējādi palīdzot izplatīt labas prakses. Saņemot finansējumu caur programmu "Saprātīga enerģija Eiropai", ELENA sniedz atbalstu tādiem projektiem kā ilgtspējīgu ēku būvniecība vai videi draudzīga transporta attīstība.

Čehijas Republikā energoefektivitātes pasākumi būvniecības nozarē, kurus līdzfinansē ERAF, samazināja gaisa piesārņojumu un CO₂ emisijas, radīja ar darbību saistītus ietaupījumus uzņēmumiem, zaļas darbavietas, kā arī veselīgāku vidi.

Citi paraugprojekti ietvēra PIKE projektu par piekļuvi e-valdības pakalpojumiem un B3 reģionu projektus par labāku platjoslas pieslēgumu, lai novērstu digitālo sadalījumu.

Iniciatīva "Reģioni ekonomiskajām pārmaiņām" tika uzsākta 2006. gadā, lai reģioniem dotu iespēju efektīvi un saskaņoti ietekmēt politikas. To finansē no programmām INTERREG IVC un URBACT II.

UZZINIET VAIRĀK:

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/sustainable-growth/home_en.cfm

Reģionu komiteja - Forums par atstumtību

Stratēģija "Eiropa 2020" ar savu stratēģisko mērķi par "iekļaujošu izaugsmi" un Eiropas gads cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību 2010 ir pievērsis lielu uzmanību nabadzības un sociālās atstumtības problēmām.

Šajā kontekstā ES Reģionu komiteja 8. jūnijā organizēja forumu par to, kā uz vietas un reģionos tiek risinātas nabadzības un sociālās atstumtības problēmas. Mērķis bija parādīt dažus no daudzajiem rīcības piemēriem uz vietas, kā ceļu, lai palīdzētu pāveidot vietēja mēroga rīcību valsts un Eiropas mēroga politikā. Pieaugot ekonomikas krīzes radītajam bezdarbam un finanšu ierobežojumiem, šiem pasākumiem ir vēl jo lielāka nozīme.

Konferencē uzmanība tika pievērsta trim plašām tēmām: kā padarīt vietēja mēroga sociālos pakalpojumus pieejamākus visiem, cilvēku sagatavošanai integrācijai darba tirgū un iekļaujošas pilsonības nodrošināšanai pilsētu un lauku apgabalos. Vietējo projektu vadītāji un citas ieinteresētās personas no reģioniem visā ES dalījās pieredzē par daudzām iespējām, kā atrisināt šos jautājumus. Plaša spektra labāko prakšu piemēros kopīga uzmanība tika veltīta nelabvēlīgām sabiedrības grupām – cilvēkiem, kas dzīvo nabadzībā, bēgļiem un patvēruma meklētājiem, jauniešiem – bezdarbniekiem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un bezpajumtniekiem.

Noslēdzošajā sanāksmē dalībnieki diskutēja par nelabvēlīgos apstākļos dzīvojošu cilvēku daudz vajadzību labāku izpratni un pieeju, kas pamatota uz individuālajām stiprajām pusēm – talantiem, interesēm, prasmēm un kvalifikācijām. Šī pieeja parādījās daudzos no veiksmīgajiem projektiem, jo īpaši tajos, kas veicināja entuziasmu un motivāciju, kā arī deva iespēju cilvēkiem atgūt kontroli par savu dzīvi. Lūk, kā vienā projekta piemērā no Skotijas tika rezumēta ideja: "Nekas par mums bez mums nav domāts mums".

DATUMI 2010.-2011.G.	PASĀKUMS	NORISES VIETA
2010.g. 4.–7. oktobris	Atvērto durvju dienas – astotā reģioniem un pilsētām veltītā nedēļa www.opendays.europa.eu	Brisele (BE)
13.–14. oktobris	ES Baltijas jūras reģiona stratēģijas ikgadējais forums http://www.bsssc.com/news.asp?id=8657&pid=79&sid=79	Tallina (EE)
novembris (vēl tiks precizēts)	Romu iekļaušana – no datu apkopošanas un izvērtēšanas līdz politikai, kas pamatojas uz pierādījumiem http://ec.europa.eu/regional_policy/	Brisele (BE)
9. novembris	Mikrofinansēšanas instrumenti http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/	Brisele (BE)
16.–19. novembris	Espon nedēļa (http://www.espon.eu/)	Ljēža (BE)
18.–19. novembris	JESSICA un JEREMIE konference http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/	Brisele (BE)
22.–23. novembris	Neformāla darba tikšanās	Ljēža (BE)
30. novembris – 1. decembris	URBACT ikgadējā konference http://urbact.eu/en/header-main/annualconference/	Ljēža (BE)
2. decembris	Pilsētu forums	Ljēža (BE)
2011. gada 31. janvāris – 1. februāris	5. kohēzijas forums	Brisele (BE)
26.–27. maijs	Konference “Reģioni ekonomiskām pārmaiņām” un RegioStars laureātu apbalvošana	Brisele (BE)

Sīkāku informāciju par šiem pasākumiem meklējiet mūsu Inforegio tīmekļa vietnes sadaļā “Darba kārtība”:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/

Panorama ziemas izdevumā tiks sīki apskatīts Piektais kohēzijas ziņojums, kas jāpieņem novembra sākumā.

Vienā no turpmākajiem Panorama izdevumiem mēs plānojam analizēt, kā pasaules ekonomiskā krīze, kas sākās 2008. gadā, ir iedragājusi daudzas Eiropas valstis un reģionus un izraisījusi tajos strukturālo vājumu, neskatoties uz ekonomikas sociālās attīstības līmeni. Tāpat tiks aplūkoti dažādi risinājumi, ko sniedz Eiropas kohēzijas politika, un Panorama aicina ikvienu izteikties un sniegt projektu piemērus par šo tēmu.

2011. gadā Panorama pievērsīsies teritoriālajai sadarbībai, un, ja vēlaties pastāstīt par interesantu darbu, kas paveikts iepriekšminētajās jomās, uzdot jautājumus vai paust viedokli par kādu no reģionālās politikas jautājumiem, lūdzu, rakstiet uz e-pasta adresi:

regio-panorama@ec.europa.eu

ISSN 1725-8235
© Eiropas Savienība, 2010
Pārpublicēšanas gadījumā atsauce uz avotu ir obligāta.

Eiropas Komisija, Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts
Komunikācija, informācija un attiecības ar trešajām valstīm
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
E-pasts: regio-info@ec.europa.eu
Tīmekļa vietne: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

